

1 srijeda, 21.01.2009.
2 [Otvorena sjednica]
3 [Optuženi su ušli u sudnicu]
4 ... Početak u 14.21h
5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.
6 Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda.
7 Izvolite sestiti.
8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim sekretara da najavi predmet.
9 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Dobar dan, časni Sude. Ovo je predmet
10 IT-05-88-T, *Tužilac protiv Vujadina Popovića i ostalih*.
11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospođo. Dobar dan svima. Vidim
12 da su svi optuženi ovde. Ispred Tužilaštva, tu su gospodin McCloskey i gospodin
13 Vanderpuye. Vidim da je odsutan gospodin Bourgon. Mislím da ima nekih
14 preliminarnih stvari. Gospodine Haynes?
15 G. HAYNES: [simultani prevod] Danas pre podne ja sam svima poslao e-
16 *mail*, uključujući i vašeg visokopravnog savetnika, tako da se nadam da ste svi
17 upoznati sa njegovim sadržajem. Ja sam spreman da počnem svoju argumentaciju,
18 jer izvođenje dokaza koje će početi zahteva jednu određenu logističku pripremu.
19 A u svemu tome postoji još uvek jedan stepen neizvesnosti oko toga kada ćemo
20 doći do kraja onoga što stoji pred nama. Ja pretpostavljam /?da meni sada treba/
21 da mi kažete koja je moja jurisdikcija i koje će biti vremenske oznake.
22 Vi možda možete reći da ne možemo početi, na primer, pre 9.00 sati
23 ujutro, ili u 4.00 sata sutra popodne. Mislím da u tom smislu nemam nikakvu
24 dalju pomoć i dodatne informacije od gospodina Josse ili gospodina Vanderpuyea.
25 Ja, zaista, vas molim da vi meni pomognete i da mi kažete da li želite da ja
26 počnem sutra, da li to ima smisla uopšte, ili da počnem u ponedeljak ujutro. I
27
28
29
30

1 moj branjenik će naravno želeći i voleo bi da ima neku dozu izvesnosti oko svega
2 toga.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Hvala, gospodine Haynes. Na to
4 ćemo doći kasnije, pošto saslušamo gospodina Josse, osim ako on nema neke
5 informacije koje su već na raspolaganju.

6 G. JOSSE: [simultani prevod] Nemam ništa da dodam onome što sam
7 prethodno rekao. Poslao sam dopis svim advokatima Odbrane, onako kako mi je data
8 instrukcija.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Vi to ne znate, pukovniče /sic/, jer Vi
10 ste rekli da ste to poslali svim braniocima.

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Svim braniocima koji učestvuju u ovom
12 predmetu. Časni Sude, ja nisam tačno siguran kakva je pozicija McCloskeyog u
13 odnosu na ovo što je sada gospodin Haynes rekao, osim činjenice da je bilo neke
14 razmene e-mailova između Odbrane, i ja mislim da postoji široka podrška za stav
15 gospodina Haynesa. Mi svakako to podržavamo. Ne želim da budem preterano
16 kritičan prema Tužilaštvu, ali činjenica stoji da, kada je počelo unakrsno
17 ispitivanje ovog svedoka, gospodin Vanderpuye je tražio od vas, časni Sude, da
18 mu se kaže da li on može da to vodi u trajanju od osam sati, a ustvari je rekao
19 da će to biti znatno manje nego to. Juče, ponovo se pojavilo i pokrenulo
20 pitanje, posle druge pauze, i on je nagovestio da će možda biti danas njemu
21 dodeljen prvi, čak i drugi deo zasedanja. Pritom je spisak dokaznih predmeta

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 još dodatno proširen i Tužilaštvo, svakako je razumljivo, želi da dobije
2 informacije od nas, a mi ćemo potruditi se da procenimo njihovo unakrsno
3 ispitivanje ovoga svedoka i kakav to uticaj ima na našu odluku i, štaviše, na
4 odluku gospodina Haynesa.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Da sada ne otvaramo nikakvu
6 novu rupu - bukvalno govoreći - nezadovoljstva, zato što Vi niste jedini koji
7 ste ovde nezadovoljni. Gospodin McCloskey, pretpostavljam, je takođe
8 nezadovoljan, a i ja sam.

9 G. McCLOSKEY: [simultani prevod] Da. Oni nisu sledili Vaš nalog i ja bih
10 molio da, ako pročitate moj e-mail, da oni nastave. Vrlo smo zadovoljni da
11 njihov veštak dođe i svedoči sledeće nedelje. I rado ćemo ga unakrsno ispitati.
12 Ja mislim da njihov veštak ne treba da prekida svoj iskaz u predmetu *Pandurević*.
13 I mislimo da to ne treba da se odlaže za posle toga, ali sasvim smo zadovoljni
14 ako se to desi sledeće nedelje, da tog veštaka imamo ovde. I želeli bismo da
15 imamo priliku da ga unakrsno ispitamo.

16 Što se tiče pitanja ostalih potencijalnih svedoka koji bi svedočili u
17 predmetu *Gvero*, želeo bih da jasno naglasim da /?se to razjasni/ dok je optuženi
18 ovde u sudnici, zato što njemu nije razjašnjeno dok je optuženi bio u sudnici.
19 Stvar je vrlo bitna i važna, a to je da optuženi može da napravi izbor hoće li
20 svedočiti i da li će to biti jasno uneto u zapisnik. Ovo sada nije jasno, zato
21 što je to pojasnio gospodin Josse, a njegov branjenik nije učestvovao u radu
22 Suda. Dakle, ja ne želim da se mešam u to, ali mislim da za zapisnik treba jasno
23 da se kaže da gospodin Gvero neće svedočiti.

24

25

26

27

28

29

30

1 Mislim da oba ta pitanja možemo danas razjasniti.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Ja ću samo komentarisati prvi
3 deo Vaše intervencije, odnosno gospodin Josse nije postupio po onome što smo mi
4 juče rekli i naložili juče. Mislim da je rečeno jasno - podne, i ja mislim da je
5 to negde na polovini današnjeg zasedanja.

6 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, mogu li da pročitam samo, evo,
7 e-mail. To neće trajati dugo, on je upućen gospodinu McCloskeyom i glasi:

8 "Kako stvari sada stoje, naša namera nije da pozovemo generala
9 Kovačevića. Tokom jučerašnjeg zasedanja, posebno zbog prisustva svedoka koji će
10 biti završen danas /kako je prevedeno/. I, posle uvodnog izlaganja Gvere,
11 iznošenje dokaza u slučaju *Pandurević* će početi sutra."

12 Dakle, ja sam to poslao otprilike u isto vreme kada je gospodin Haynes
13 poslao svoj e-mail, i oni su se nekako ukrstili. Ja neću da tvrdim da se
14 gospodin Haynes našao u nekoj neprijatnoj ili teškoj poziciji, zato što ne mogu
15 njega kriviti za bilo šta od ovoga, to je svakako tako. Dakle, ja podržavam
16 zahtev da ovaj branjenik počne u ponedeljak.

17 Realistično govoreći, mi smo od Tužilaštva tražili samo da završi sa
18 ovim svedokom, a onda ćemo mi kategorički iznesti svoju poziciju, ali oni nisu
19 bili iskreni. I koristim reč "iskreni", u odnosu na ono što su promenili do
20 sada.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da smo dovoljno čuli o svemu
2 ovom.

3 [Sudije vijećaju]

4 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nismo uopšte svim ovim zadovoljni, kao
5 što ste mogli primetiti. Međutim, većinom smo odlučili da nastavimo za sada i da
6 zadržimo svoju poziciju za dogledno vreme, onakva kakva je u ovom trenutku. U
7 međuvremenu, molim Vas, gospodine Vanderpuye, da završite svoje unakrsno
8 ispitivanje što je moguće pre. Naravno, pri tom Vam ne stavljamo nikakva
9 ograničenja.

10 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsedniče.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Naravno, treba da uvedemo svedoka.

12 Gospodine Haynes, nisam ostavio pitanja koja ste Vi pokrenuli
13 nezavršenim, odnosno to nije nezavršena simfonija, ja ću se na to vratiti
14 kasnije, zato što sve zavisi... Vi ste spominjali ponedeljak, a mi pretpostavljamo
15 da nećemo imati ništa između perioda kad se završi svedočenje ovog gospodina i
16 Vašeg iznošenja dokaza, osim uvodnog izlaganja Odbrane tima gospodina Gvere.

17 G. HAYNES: [simultani prevod] Nadam se da ne preterujem mnogo, da nisam
18 tražio previše.

19 [Svjedok je ušao u sudnicu]

20 G. HAYNES: [simultani prevod] I nadam se da ne očekujete od mene da
21 počnem danas.

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ne, ne. Mislim da Vam, gospodine
23 Haynes, možemo sa sigurnošću reći da možete početi u ponedeljak.

24 G. HAYNES: [simultani prevod] Vrlo sam, vrlo zahvalan na tome.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Pod uslovom da se stvari budu kretale
2 tako, može se dogoditi da bude nemoguće za Vas da počnete u ponedjeljak.

3 Generale, dobar dan još jedanputa i izvinite što smo Vas pustili da
4 čekate. Još uvek ste pod zakletvom i gospodin Vanderpuye će, nadamo se, završiti
5 Vaše unakrsno ispitivanje.

6 Izvolite, gospodine Vanderpuye.

7 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedniče. Dobar
8 dan svima. Dobar dan, časni Sude.

9 SVJEDOK: SLOBODAN KOSOVAC [nastavak]

10 Unakrsno ispituje g. Vanderpuye: [nastavak]

11 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

12 P: Dobar dan Vama, generale.

13 O: Dobar dan svima.

14 P: Juče smo prekinuli rad kada sam Vas pitao o odnosu generala Gvere sa
15 međunarodnim organizacijama i o tome da li je on bio ovlašćen da kontaktira sa
16 njima u okviru svojih dužnosti pomoćnika komandanta za moral, religiozne i
17 pravne poslove.

18 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] U tom smislu, molio bih da pogledamo
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sada dokument 4156 po spisku 65ter, koji se nalazi u elektronskoj sudnici.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Josse.

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Ako bi to moglo da bude u elektronskoj
4 sudnici, to je možda najbolje za svedoka da za trenutak sada skinе slušalice.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Generale, molim Vas, skinite slušalice.

6 G. JOSSE: [simultani prevod] Ovo je novi dokument koji se bavi navodnim
7 kontaktima Gvere i Međunarodnog komiteta Crvenog krsta. Gospodin Vanderpuye je
8 objasnio Veću juče zašto je krenuo ovom linijom unakrsnog ispitivanja. I mi smo
9 prihvatili da je Veće podržalo njegove argumente u tom smislu. Naša primedba i
10 prigovor se odnosi, u suštini, na ovo: zašto ne možemo koristiti P536, koji se
11 već nalazi u spisku, i postaviti pitanje svedoku u toj istoj oblasti koju
12 pokriva P536? Možda to možemo da pozovemo u elektronskoj sudnici. Postoji još
13 jedan dokument u kome se navodno tvrdi da je Gvero imao nekih kontakata u
14 određeno vreme sa Međunarodnim komitetom Crvenog krsta.

15 Ukratko rečeno, zašto tužilac namerno izabire jedan nov dokument da bi
16 vodio svoje unakrsno ispitivanje, umesto onoga što se već nalazi u spisu i što
17 je već usvojeno kao deo dokaznog materijala?

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nadam se da odgovor neće biti da nemamo
19 dovoljno dokumenata u ovom predmetu. Šta je Vaša reakcija ili primedba,
20 gospodine Vanderpuye?

21 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Gospodine predsedniče, ja mislim da
22 ovaj dokument u pravoj meri pokriva pitanje koje je pokrenuto u toku unakrsnog
23 ispitivanja ovog svedoka i ja mislim da je to sasvim primereno. Ja ne znam da li
24 je to u okviru mandata, odnosno da li Odbrana ima mandat da diktira Tužilaštvu

25

26

27

28

29

30

1 koji dokazni materijal će odabrati ili ne. Mi smo taj dokument dobili od
2 Odbrane.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Šta Vi hoćete da dokažete pomoću tog
4 dokumenta?

5 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ono što ja nameravam da pokažem pomoću
6 ovog dokumenta jeste da je general Gvero igrao ulogu u odnosu na njegovu
7 interakciju sa međunarodnim organizacijama. A razlog tome jeste bio to što se to
8 vezuje za formulacije koje se nalaze u direktivi 7, iz koje Odbrana Gverova
9 traži da se Gvero distancira kao potencijalni autor te direktive.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da li biste Vi bili u stanju da
11 dokažete tu istu stvar pomoću dokaznog predmeta P536? Ja ću Vam pružiti priliku
12 da ga pogledate, nemam ga trenutno ispred sebe.

13 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ja ga imam i upravo ga gledam.

14 [Tužilaštvo se savjetuje]

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Kao što sam već nekoliko puta rekao, ja
16 nemam ništa protiv da Sud gleda i čita oba dokumenta i da donese odluku o tome
17 da li postoji neka materijalna i suštinska razlika između njih. Ali je očigledno
18 da Tužilaštvo namerno hoće da uvodi nove dokaze.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Tu postoje dve teškoće, gospodine
20 Josse. Jedna je da nije uobičajeno da se ikome kaže šta da koristi tokom
21 direktnog ili unakrsnog ispitivanja. To je pod broj jedan. A drugo, mi nismo
22 primili nijedan od ta dva dokumenta. Mi smo videli sada samo jedan i ja sam
23 tražio za drugi da se pokaže u elektronskoj sudnici. I to je upravo P536?

24

25

26

27

28

29

30

1 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] Časni Sude, ovaj na levoj strani je
2 536, a onaj na desnoj strani je 4156.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, gospođo Fauveau?

4 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ja bih samo želela da dodam jednu stvar
5 ovome što je već rečeno. Dokument koji je Tužilaštvo tražilo i želi da koristi,
6 mi smatramo takođe da sadrži oslobađajuće dokaze za našeg branjenika.

7 G. JOSSE: [simultani prevod] Ako moja uvažena koleginica madam Fauveau
8 kaže da ona želi da uvede ovaj dokument, očigledno ja da nema nikakve svrhe da
9 onda Pretresno veće donosi bilo kakvu odluku o tom predlogu.

10 Prema tome, ja ću onda povući svoj prigovor.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja mislim da gospođa Fauveau je to vrlo
12 jasno rekla i ja mislim da treba da jasno kažemo da dokument sadrži oslobađajući
13 materijal.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, Vi ste pogrešno razumeli. Ja
15 sam prosto tražio da se jasno kaže da ona želi da to bude usvojeno. A, ako ona
16 želi, ja ću povući svoj prigovor na toj osnovi. A dozvolite mi da objasnim, na
17 osnovi da ona želi da to bude tako urađeno, a ne od strane Tužilaštva.

18 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ja bih samo hteo da pojasnim ono što
19 je tvrdio moj kolega kada je rekao da mi možemo da dokažemo jednu istu stvar
20 pokazujući jedan isti dokument. To je jedna potpuno posebna stvar i posebno
21 pitanje, a radi se o tome da li mi pokušavao da uvedemo novi dokazni materijal,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zato što mi govorimo o dokaznom materijalu koji potkrepljuje dokaze koji su već
2 uvedeni u spis. To je posebno pitanje i da li je to nešto novo za Odbranu ili
3 ne. Nije, zato što se odnosi na sličnu materiju, ali potkrepljuje u meri u kojoj
4 je to moguće, odnosno ukoliko je primereno da se uvede kroz unakrsno
5 ispitivanje. A mi nismo ograničeni da koristimo isti dokazni materijal iznova i
6 iznova kod istih svedoka, posebno u meri u kojoj one ne pokreću kompletno nova
7 pitanja.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođu Fauveau, da li Vi želite da
9 reagujete?

10 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ne, časni Sude, ja mislim da sam rekla
11 sve što sam želela za sada, i ja ću videti tokom mog ispitivanja kako ću tačno i
12 na koji način pristupiti svemu.

13 G. JOSSE: [simultani prevod] Onda je gospodin Vanderpuye, zaista, rekao
14 sve, časni Sude. Mi smatramo da ovo nije odgovarajući način na koji se
15 Tužilaštvo treba ponašati.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala.

17 [Sudije vijećaju]

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Bez obzira i nezavisno od pitanja koje
19 je pokrenula gospođa Fauveau, i sve ono što ono sa sobom povlači, naš stav je
20 jedinstven u smislu da verujemo da Tužilaštvo ima svako pravo da koristi dodatnu
21 dokumentaciju kako bi neku poentu izvelo i, shodno tome, mi ćemo im dopustiti da
22 produže u istom smislu.

23 Generale... Ne trebaju nam sada dva na monitoru, treba nam samo ovaj novi.

24

25

26

27

28

29

30

1 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Mogu li da nastavim, gospodine
2 predsedniče?

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da.

4 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

5 P: Generale, ovo je dokument Međunarodnog komiteta Crvenog krsta, nosi
6 datum 17. juli 1995. i govori o poslednjem ažuriranom izveštaju aktivnosti koje
7 MKCK sprovodi u bivšoj Jugoslaviji.

8 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ako bismo pogledali sada treću
9 stranicu ovog dokumenta.

10 P: Drugi pasus, koji glasi:

11 "Posle sastanka održanog u Beogradu, izaslanik Evropske unije gospodin
12 Carl Bildt je izjavio medijima 16. jula da će Međunarodnom komitetu Crvenog
13 krsta biti odobren pristup svim zatvorenicima u okolini Bratunca. Delegacija
14 MKCK na Palama je potom održala sastanak sa generalom Gverom iz BSA, koji im je
15 dao uveravanja da će se MKCK-u omogućiti pristup svim zarobljenicima, onog
16 trenutka kada bezbednosni uslovi budu to dopustili."

17 Dakle, u pogledu ovog konkretnog dokumenta, da li je to u skladu sa
18 funkcijom generala Gvere kao pomoćnika komandanta za moral, pravna i religiozna
19 pitanja i kao pripadnika Glavnog štaba?

20 O: Ovaj stav iz ovog dokumenta može da kaže samo da je general Gvero imô
21 odobrenje od vojnih vlasti da stupi u kontakt i razgovara sa ovim predstavnicima
22 UNPROFOR-a i Međunarodnog crvenog krsta. Juče sam rekô i sad ću da ponovim
23 ponovo da nijedan dokument koji uređuje nadležnost i funkciju organizacijskih
24 jedinica Vojske Republike Srpske u svom sastavnom delu nema deo koji uređuje
25 suradnju sa Međunarodnim crvenim krstom i slično. Glavni štab Vojske Republike

26

27

28

29

30

1 Srpske je to uredio sa svojim aktima, koji nisu sistemski nego su oni od
2 trenutka do trenutka, i verovatno se može zaključiti da je imô ovlaštenje i da
3 je zato se i gospodin Carl Bildt pozvao na to ovlaštenje koje je dobijeno.

4 P: Ovi dokumenti Vojske Republike Srpske koji sadrže odredbe o
5 regulaciji i suradnji sa MKCK, međunarodnim organizacijama, i tako dalje, da li
6 ste pregledali te dokumente prije nego što ste pripremali svoj izvještaj?

7 O: Te koje sam pogledô imam precizno navedene u fusnotama u izvještaju i
8 Vi znate koje sam pregledao.

9 P: Jeste li pregledali te dokumente vezano uz analizu uloge generala
10 Miletića, vezano uz UNPROFOR, UNHCR i druge međunarodne organizacije?

11 O: Tačka 5 mog ekspertskog rada koja obrađuje celo jedno poglavlje,
12 "Humanitarna pomoć", upravo je navela, u fusnoti 136, da sam pregledô odluku o
13 obrazovanju Državnog komiteta za saradnju sa UNPROFOR-om i međunarodnim
14 organizacijama; 137 - da sam preradio naređenje Glavnoga štaba; 138 - da sam
15 pogledô dokument Glavnog štaba. A jedno sam vreme vršio detaljnu analizu i u
16 široj verziji sam sagledavô ceo taj koncept, koji kasnije u ovoj analizi sam
17 smatrao da je nepotrebno da uđe unutra. Znači, taj... tade... naveo sam koja sam
18 dokumenta pregledô.

19 P: Koji o tih dokumenata dozvoljava generalu Gveri da stupi u kontakt sa
20 MKCK-om, UNPROFOR-om i drugima?

21 O: Kol'ko se sećam da je s... ta saradnja zadržana na nivou generala
22 Mladića i generala Milovanovića i onda njihova ovlašćenja mu daju mandat za to.
23 Voleo bi' ta dokumenta da pogledam ponovo, da osvežim seć...sećanje po tom
24 materijalu.

25

26

27

28

29

30

1 P: Sad ću Vam pokazati drugi dokument.

2 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Radi se 4157 po spisku 65ter.

3 P: Ovo je još jedan dokument MKCK-a, vezano uz intervju koji je dan
4 televiziji, i datira od 20. jula 1995. U prvom dijelu ovog dokumenta piše
5 sljedeće:

6 "Glasnogovornik beogradskog ureda MKCK-a Josue Anselmo je ovdje izjavio
7 da je rano ovog tjedna postignut usmeni sporazum između generala Milana Gvere na
8 Palama, prema kojem izaslanici MKCK-a imaju dozvolu posjetiti Srebrenicu,
9 odnosno srebreničke Muslimane koje su pritvorili pripadnici Vojske Republike
10 Srpske kada su preuzeli zaštićeno područje."

11 A na dnu stranice piše sljedeće:

12 "Prema gospodinu Anselmu, general Gvero složio se sa uobičajenim
13 uvjetima za posjete MKCK pritvorima, što znači registraciju svih zatočenih,
14 mogućnost da pritvoreni pišu poruke Crvenom križu i na taj način obavijeste
15 svoje obitelji da su živi, ponovljene posjete; takođe se definiraju uvjeti
16 pritvora."

17 Na sljedećoj stranici, druga rečenica, piše:

18 /nedostaje simultani prevod/

19 G. JOSSE: [simultani prevod] Molim da se prošita cijeli odjeljak, zato
20 jer svjedok nema prijevod.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] U redu. Pročitaću od početka:

2 "Što se tiče medicinske i druge pomoći, delegacija MKCK-a je stalno
3 pregovarala i tražila evakuaciju ranjenih i bolesnih koji su ostali na
4 teritoriju bosanskih Srba u Bratuncu i u kampu UNPROFOR-a u Potočarima. Nakon
5 sporazuma sa generalom Gverom, vozila Međunarodnog komiteta Crvenog križa su
6 prije dva dana evakuirala 87 ranjenika iz Bratunca u Tuzlu. Osim toga, timovi
7 MKCK-a su koristili svoja vozila kako bi transportirali preko 20 ljudi koji nisu
8 mogli hodati do Kladnja."

9 P: S obzirom na ovo što smo pročitali i što se tiče sporazuma generala
10 Gvere sa MKCK-om, da li je to nešto što je u skladu sa pozicijom, ulogom
11 generala Gvere kao pomoćnika komandanta za moral, vjerska i pravna pitanja?

12 O: Vrlo je nezahvalno, kao ekspert, govoriti pred vama, časni Sude,
13 kada nisu urađeni minimalni naponi, a to je da se dokument prevede koji u
14 ovakvoj celini se nalazi ovde. Pogotovo, što ekspert mora dokument da sagledava
15 po svim njegovim elementima.

16 Ali ovo što sam čuo dovoljno daje argumenata da dam potpuno isti odgovor
17 kakav sam dao i prošli, ovaj, put. U sistemskom uređenju, to nije sastavni deo i
18 nije uređivana ta materija, a na osnovu postupanja, kasnijih postupaka, i
19 činjenice da nije bilo iskaza ni nikakvih problema, dâ se vrlo argumentovano

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 zaključiti da je te kontakte ostvarivao po ovlašćenju pretpostavljenog
2 starešine.

3 P: U Vašoj analizi strukture i reda Glavnog štaba od jula 1995., jeste
4 li bili svjesni da je general Gvero igrao takvu ulogu vezano uz međunarodne
5 organizacije?

6 O: Analizirajući veliki broj postupanja koja su se dešavala, dobio sam
7 utisak - bio sam svestan da je taj utisak vrlo argumentovan i ukazuje mi na
8 jednu organizaciju - a to je da je dobrim delom UNPROFOR, kao borbeni sastav,
9 zadržan direktno na kontaktu general Mladić-general Milovanović; da je sve što
10 je logistika i zdravstvo zadržano na kontaktu kod pomoćnika a... za logistiku i...
11 odnosno pozadinu, a da ovaj deo je davan u nadležnosti pomoćnika za moral,
12 verske i ove druge poslove, i što mislim da je najpribližniji njegovoj
13 delatnosti i kao vojni ekspert mogô bi da kažem da je komandant donosio vrlo
14 razumne i sma... srazmerne ocene oko nosioca saradnje sa pojedinim organizacijama.

15 P: Vezano uz pitanje uvjeta pritvora za zatvorenike, je li to nešto što
16 spada u djelokrug odgovornosti generala Gvere ili je to možda nešto što spada u
17 djelokrug odgovornosti generala Tolimira?

18 O: Časni Sude, precizan odgovor na ovo je vrlo teško dati i otvara
19 mogućnosti sa špekulacijama. Problem za tačan i precizan odgovor je činjenica da
20 je onaj ko je bio nadležan nije se potrudio da napravi rekonstrukciju
21 organizacije Vojske Republike Srpske.

22 Zašto to u principu, ovaj, sada potenciram na ovakav način? Sam postupak

23
24
25
26
27
28
29
30

1 sa zatvorenicima, zarobljenicima, i slično, u skladu sa pravilima, je bio u
2 nadležnosti organa bezbednosti. Međutim, vojni zatvori su u dotadašnjoj praksi
3 na teritoriji bivše SFRJ na različite načine u različitim fazama regulisani, pa
4 je tako negde bilo da su ti vojni zatvori u nadležnosti organa za pravne
5 poslove, u jednoj fazi je bilo da su u nadležnosti organa za pozadinu, a nisam
6 siguran da li su zatvori bili ikada u nadležnosti organa za bezbednost.

7 Pouzdan odgovor, bez tačnog utvrđivanja organizacijskog razvoja o ovoj
8 nadležnosti, niko ne može da dâ. A rekonstrukcija tog razvoja može da se napravi
9 vrlo efikasno.

10 P: Generale, s obzirom na materijale koje ste vidjeli, koji pokazuju da
11 je general Miletić komunicirao s UNPROFOR-om i međunarodnim organizacijama, ne
12 bi li bilo važno za Vas da znate koja su zaduženja drugih članova štaba, kako
13 biste to mogli procijeniti?

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] To je ono što imamo u transkriptu,
15 linija 11 kaže "general Milovanović /u engleskom transkriptu: "Miletić"/". Je li
16 to tačno?

17 G. VANDERPUYE: /prevod engleskog transkripta: "Jeste."

18 SVJEDOK: U 11 -

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Želio sam provjeriti.

20 GĐA PREVODILAC: General Miletić.

21 SVJEDOK: Linija -

22 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja sam samo htio provjeriti je li to
23 tačno.

24 SVJEDOK: Linija 11, "general Miletić". Ja sam u poglavlju 5 vrlo
25 precizno rekô da general Miletić nije imao nikakve nadležnosti sa UNPROFOR-om, i
26 ja sam rekô da je bilo u mojoj nadležnosti da proverim. I ja sam rekô, i u radu
27 sam dao da nije napravljen organizacijski razvoj. A kad me pitate da li je

28

29

30

1 normalno, to je minimalno što ste trebali vi da napravite pre nego što bilo šta
2 počnete.

3 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

4 P: Stavak 190 Vašeg izvještaja kaže:

5 "General-major Radivoje Miletić je sudjelovao u donošenju odluka glede
6 odobravanje humanitarne pomoći i prolaska konvoja."

7 Vezano uz taj zaključak, nije li važno, gospodine, da znate jesu li i
8 drugi članovi Glavnog štaba imali odgovornosti vezane uz humanitarnu pomoć i
9 prolazak konvoja?

10 O: Najgora je stvar kada se vade stvari iz konteksta. Potpuno isto ovo
11 je pitanje postavljeno i u glavnom ispitivanju, ne znam koga dana, i ja sam
12 odmah uputio na član 191. Nijedna rečenica, sama po sebi, ovde ništa ne znači. I
13 u članu 191 sam precizirô: "Dokumenti koje je general Miletić pot...potpisivao su
14 obaveštenja" - i dat primer - "koja nemaju karakter naređenja."

15 Prema tome, član 191 objašnjava tačku 190. A što se pita... tiče
16 ispitivanja nadležnosti organizacijskih jedinica Glavnog štaba Vojske Republike
17 Srpske, u velikom broju d... tačaka, konstatacija, ispitane su puno više nego što
18 je razmatranje nadležnosti kroz naziv organizacijskih jedinica. Držô sam se mog
19 predmeta istraživanja. Da je bio predmet širi, verovatno bi onda i uradio ono o
20 čemu sam malopre govorio. A to je napravio organizacijski razvoj i Vojske
21 Republike Srpske i Armije BiH, i onda bi znao ko gde se nalazi u kom trenutku.

22 P: U mjeri u kojoj ste, ustvari, procjenjivali proces donošenja odluka
23
24
25
26
27
28
29
30

1 vezano uz odobravanje humanitarne pomoći i prolazak konvoja, nije li važno da
2 utvrdite koje su relativne uloge članova Glavnog štaba bile vezane uz taj proces
3 donošenja odluka? Možete na to odgovoriti "da" ili "ne".

4 O: Časni Sude, neozbiljno je eksperta pitati sa "da" ili "ne".

5 P: Smijem li iz ovog zaključiti da Vi odbijate dati odgovor na ovo
6 pitanje, generale?

7 O: Ne, bože sačuvaj, ja sam ovde stavljen na raspolaganje, spreman sam
8 da dajem svaki odgovor, samo ne mogu da prihvatim da mi Vi diktirate da dajem
9 odgovor sa "da" ili "ne". Tako eksperti ne daju odgovor.

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nastavimo s Vašim odgovorom, molim Vas,
11 čak i ako je mnogi širi od "da" ili "ne".

12 SVJEDOK: Hvala, časni Sude. Nije puno širi, trudim se da budem kratak u
13 odgovorima.

14 Analizirajući moj predmet istraživanja koji sam dao, ja sam analizirô i
15 napravio skoro kompletan algoritam u... odobravanja humanitarne pomoći u Vojsci
16 Republike Srpske. U tom algoritmu sam napravio... Ne u Vojsci Republike Srpske,
17 nego koja je bila iz nadležnosti Vojske Republike Srpske, izvinjavam se. U tom
18 algoritmu sam i napravio jedan veliki deo, možda jedno 40% analiza svih
19 humanitarnih pomoći. Kada sam taj rad zaokružio i kada sam video da on nije
20 direktna tema moga rada koje s... koji sam dobio, onda sam od svega toga napravio
21 samo tačku 5, gde sam vrlo precizno regulisô kako je nar... izjavio... iz... analizirô
22 kako je napravljeno na nivou države, kako na nivou vojske i kako i gde je
23 general Miletić uključen u humanitarnu pomoć.

24 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Molim Vas da vidimo 1401 po spisku

25

26

27

28

29

30

1 65ter, na ekrane.

2 P: Generale, ovdje, kako možete vidjeti, radi se o presretnutoj
3 komunikaciji...

4 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Molim Vas, također, 1405 /u engleskom
5 transkriptu: "1401 B"/, kako bi i general to mogao pročitati.

6 P: Datum je 04.08.1995. Radi se o SDB-u Tuzla, CSB. Ako možete vidjeti,
7 radi se o razgovoru između generala Miletića i Darka, prevodioca UN-ovog
8 pukovnika Quapea. Ovo je razgovor koji uključuje odobrenje generala Miletića,
9 vezano uz UN-ove snage.

10 Molim Vas da pogledamo sredinu ove stranice. Na engleskom piše:

11 "Pukovnik kaže da, ukoliko budu prinuđeni da evakušu pacijenta kopnenim
12 putem, Vi ćete, generale, biti odgovorni za sve ono što se može dogoditi putem
13 transporta ovom vrlo teškom bolesniku."

14 Ovo je odgovor na ono što je rekao general:

15 "Neće moći, gospodine. Ja sam pokušao da budem kooperativan prema
16 gospodinu Quapeu i Vama uopšte. Međutim, što je čovjek prema Vama
17 kooperativniji, Vi to više zloupotrebljavate i više ne želim, dok ne pokažete da
18 ste toliko... treba da budete -" i tu ste presječeni.

19 Ono što je važno ovdje, u ovom presretnutom razgovoru, ako pogledate
20 zadnji dio, gde počinje sa D.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 "Pukovnik Vas moli da ne razgovaramo o prošlosti sada, već o ovoj
2 medicinskoj evakuaciji, ovog pacijenta koji je u kritičnom stanju."

3 A onda general Miletić kaže:

4 "Ne, ne, gospodine. Pukovnik je možda već pogriješio, a onaj helikopter
5 spustio kod 'Inžinjeringa'. Mogao je, kad je pokupio te ranjenike, da spusti se
6 na aerodrom Sarajevo, da mi prekontrolišemo koga vozite. A ja imam informacije
7 da niste vozili samo onu dvojcu vaših ranjenika i ne želim da uopšte više
8 preuzimam odgovornost na sebe, jer sam i tada - i to na ličnu odgovornost -
9 odobrio, ne na saglasnost mog komandanta. Takvu odgovornost, zbog nekorektnosti
10 vaše, ne želim da primam na sebe."

11 Razgovor se ovdje nastavlja, ali prije nego što nastavim čitati, htio
12 bih Vas pitati: s obzirom na odobrenje ovog procesa medicinske evakuacije, ovdje
13 je jasno da general Miletić je odobrio po vlastitoj odluci, i on tu kaže: "...bez
14 saglasnosti mog komandanta". S obzirom na Vašu procjenu uloge generala Miletića
15 vezano uz UN-ove agencije, možete li Vi objasniti, odnosno dati evaluaciju
16 njegove uloge?

17 O: Apsolutno. Iz ovoga presretnutog razgovora, koji je isečak, vidi se
18 da je to jedan ceo proces koji je trajao i koji traje i da je u jednom trenutku
19 general Miletić bio na mestu gde nije bilo njegovoga pretpostavljenoga i da je,
20 verovatno, pošto se ovde ne... ne vidi sve, bio na osnovnom komandnom mestu, da

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je došlo do jedne hitne radnje koja je trebala da se reguliše i da je, u skladu
2 sa svim pravilima koju postoje u toj hitnosti, najstariji doneo odluku šta da se
3 uradi. To je jedini trenutak kada onaj koji je najstariji, koji u tom trenutku
4 zamenjuje, donosi odluku, to je taj deo hitnosti.

5 Iz ovoga drugog dela se vidi da se hitnost ponavlja, odnosno da ovaj
6 gospodin pukovnik - nisam dobro zapamtio ime - ponovo zove generala Miletića,
7 ponovo vrši pritisak na njega, što znači, vrlo se lako može zaključiti, da neko
8 neke vanredne stvari hoće da uvede u red redovnih stvari i na takav način da
9 napravi i probleme u vojsci. Konstatacija da je lakše saradivati sa generalom
10 Mladićem je vrlo normala, jer je to čovek koji donosi vrlo odgovorno odluke i
11 koji ima pravo da donosi odg... odluke. Konstatacija da je... ima puno bolju
12 saradnju sa generalom Tolimirom je puno normalna jel /sic/ general Tolimir je
13 pomoćnik komandanta, oficir višega ranga, i ima pravo da donosi, ovaj, sasvim
14 drugačije odgovore. Po ovome što se do sada videlo, tačno školski primer
15 zamenjivanja, propisano svim propisima koji su bili na snazi.

16 P: Kolega mi kaže da piše, da li ste ovde mislili na zamenjivanje ili
17 zastupanje?

18 O: Čuo sam i ja kolegu, ovaj. Mislili smo na isto obadvojica, na
19 zamenjivanje.

20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: U redu. Sada ćemo preći na novu temu.

2 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Predsjedavajući, mislim da ima greška u
3 prijevodu u transkriptu. Mislim da svjedok nije rekao ono što ovdje piše. Piše
4 "*standing in*", mislim da to nije u skladu sa onim što je rekao svjedok.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U tom slučaju, treba nam dodatno
6 objašnjenje s Vaše strane i molim svjedoka da skine slušalice.

7 Gospođo Fauveau, što je rekao svjedok? Ako možete, molim Vas, da
8 govorite francuski, a ne B/H/S.

9 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Vrlo često se miješa zamjenjivanje i
10 zastupanje. Ovdje je u B/H/S-u iskorištena riječ "zamjenjivanje" umjesto
11 "zastupanje". Dakle, general Milovanović, koji je šef štaba i istovremeno
12 zamjenik komandanta. Zamjenik komandanta je prevedeno kao "zamjenjivanje" u
13 B/H/S-u, što nema ništa zajedničkog sa "*standing in for*".

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala na tome. S obzirom da se radi o
15 linijama 20 i 21, piše sljedeće:

16 "Čuo sam Vašeg kolegu" - što znači gospodina McCloskeyog - "i imamo istu
17 stvar na umu. Imao sam na umu tzv. '*standing in*'. Zamjenjivanje, u redu.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ja predlažem da svjedok kaže, kako bi
2 to bilo jasno u zapisniku.

3 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim Vas, generale, ponovo stavite
4 slušalice.

5 Da se vratimo minut-dva unazad. Kad ste čuli gospodina McCloskeyog i
6 gospodina Vanderpuyea kako razgovaraju između sebe, Vi ste na to dali odgovor.
7 Vi ste rekli: "Čuo sam Vašeg kolegu. Imali smo istu stvar na umu."

8 Koju ste ustvari reč upotrebili, na svom jeziku? Molimo da nam to
9 ponovite.

10 SVJEDOK: Zamenjivanje.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Onda možemo nastaviti. Hvala.

12 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

13 P: Kada ste čuli mog kolegu, hoćete mi reći šta ste ustvari čuli? Koju
14 ste reč čuli, na šta se odreagovali da slažete sa njim, da ste ustvari imali
15 istu reč na umu? Koju ste to reč čuli?

16 O: Vaš kolega je na čistom srpskom, ovaj, Vama uputio nekol'ko puta reč
17 "Zastupa, zastupa" a ja sam rekao da smo mislili na istu stvar, ne "zastupanje",
18 nego "zamenjivanje". Prema tome, ovaj, gospodin McCloskey smo se i ja č...
19 razumeli na srpskom jeziku.

20 P: Ja sam malo ovde sad zbunjen. Ako možemo da razjasnimo. Reč
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 "zastupa", koju ste Vi upotrebili u svom odgovoru, nije isto kao i ona druga reč
2 koju ste upotrebili, a koja je reč "zamenik". Jeste li to hteli da kažete?

3 O: Ja sam vrlo precizan, na moju sreću, jako dobro razlikujem sada tri
4 reči koje ste upotrebili. Jednu ste reč upotrebili "zastupa", koja je stanje u
5 službi. Jednu reč, što sam rekô, "zamenjivanje", što je jedan trenutak iz odnosa
6 u jednom trenutku kad se javlja, i treća reč je "zamenik", što je naziv dužnosti
7 u Vojsci Republike Srpske.

8 Kad sam ja precizno odgovorio, odgovarô na ovo Vaše pitanje šta je i
9 kako je radio - najverovatnije kod pitanja ovoga helikoptera - general Miletić i
10 kad sam bio vrlo precizan da je, u skladu sa propisima, školski primer propisa u
11 hitnim situacijama kao čovek koji je zamenjivô, najverovatnije, na komandnom
12 mestu doneo odluku i sa tim završio, onda je cenjeni gospodin McCloskey se Vama
13 obratio sa rečima: "Zastupa, zastupa", verovatno želeći da napravimo razliku
14 između te dve stvari i tada sam rekô da sam razumeo šta je rekao, da smo mislili
15 na isto, a ne govorili isto, i govorim o zamenjivanju - zamenjivao.

16 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

17 P: Uredu. Da pređemo sada na jednu drugu oblast. Tokom direktnog
18 ispitivanja pokazana Vam je direktiva broj 4.

19 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Da li sada to možemo da pogledamo u
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 elektronskoj sudnici? To je dokument 29 po spisku 65ter. Da pogledamo stranu 5
2 na engleskom i stranu 11 na B/H/S-u.

3 P: Pri dnu strane ne engleskom možete videti koji su zadaci dati
4 Drinskom korpusu. A takođe to možete videti na sredini i na vrhu stranice na
5 B/H/S-u.

6 Postavljeno Vam je nekoliko pitanja u vezi sa paragrafom obeleženim
7 slovom "D", Drinski korpus, gde se kaže:

8 "Sa svojih sadašnjih položaja njene glavne snage će uporno braniti
9 Višegrad, Zvornik i njegov koridor, dok će ostatak snaga biti u širem području
10 Podrinja da bi iscrpljivao neprijatelja, da bi mu naneo što moguće veće gubitke
11 i da bi ga prisilio da napusti Bihać, Žepu i Goražde, zajedno sa muslimanskim
12 stanovništvom."

13 Da li se sećate pitanja koja su Vam postavljena u vezi sa ovim tokom
14 direktnog ispitivanja?

15 O: Voleo bih da se ponovi pitanje.

16 P: Da li se sećate da su Vam postavljena neka pitanja u vezi sa jednim
17 delom ove direktive koji se odnosi na zadatak Drinskog korpusa, gde se kaže da:
18 "...treba da nanese što teže gubitke neprijatelju i da ga prinudi da napusti
19 područje Bihaća, Žepe i Goražda, zajedno sa muslimanski stanovništvom."?

20 O: Iako se sećam, ovaj, sad ste mi pročitali 50% zadatka Drinskog
21 korpusa. Na osnovu 50% zadatka Drinskog korpusa i nikad na n... tol... kolo... toliko
22 zadatka ja ne dajem odgovor, pa Vi, ovaj... Mislim da sam tada pro... ovaj,
23 insistirô na odgovor u celini, ali ne znam šta je bilo sve.

24 Pa bi bilo dobro da pročitate ceo zadatak i da postavite pitanje, šta
25
26
27
28
29
30

1 imate da postavite. Jer se na srpskom jeziku ovo jako slabo vidi.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, gospođo Fauveau, izvolite.

3 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Ovo nije prigovor sa moje strane. Mi smo
4 nedavno našli još jednu kopiju direktive 4 i ja sam izvestila Tužilaštvo o tome.
5 Možda bi svedok mogao da pogleda tu kopiju na papiru, mislim da je ta verzija
6 mnogo čitljivija a, osim toga, ima i potpis ovlašćenog lica, odnosno autora
7 dokumenta.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Vanderpuye, da li imate nešto
9 protiv toga?

10 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ne, sasvim je u redu.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu, onda.

12 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Nema nikakvih problema.

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospođo Fauveau.

14 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] U međuvremenu, ako mogu da ispravim
15 transkript. Ja sam rekla tačno "potpis osobe koja je potpisala". Ja nisam rekla
16 "osobe koja je autor dokumenta", već samo "osobe koja je potpisala".

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu, hvala.

18 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

19 P: Generale, pretpostavljam da sada možete da pročitate šta piše ispod
20 paragrafa 5(d) u ovom dokumentu. Da li Vam ovo pomaže da osvežite pamćenje u
21 vezi sa pitanjima koje Vam je postavio moj uvaženi kolega tokom direktnog
22 ispitivanja?

23 O: Pročitô sam ovo i ne bi' ja da se sada prisećam, ovaj, toga. Il' mi
24 citirajte il' me pitajte šta imate da me pitate. Teško da bi mogô da citiram

25

26

27

28

29

30

1 svaki odgovor. Vi ispred sebe imate, ovaj, ove papire, a meni testirate
2 memoriju. Malo neprijatno, zar ne?

3 P: Da se sad ne zadržavamo na ovome, pitaću Vas samo ovo: pročitavši
4 paragraf (d), koji govori o zadacima dodeljenim Drinskom korpusu, da li to ima
5 ikakve veze sa kretanjem muslimanskog stanovništva?

6 O: Pažljivo čitajući ovaj paragraf (d), a čitô sam ga više puta, mogu da
7 kažem prvo mišljenje da je ovo napravljen vrlo trapavo paragraf, ali iz njega se
8 može s... iz... vrlo jasno zaključiti, kad se stavi u kontekst: za onoga ko se
9 razoruža - nema problema. Jer, postoji vrlo neobična rečenica u sredini:
10 "Prethodno ponuditi razo...razoružanje borbena sposobnih i naoružanih muškaraca,"
11 i tako dalje, i tako dalje.

12 Iz toga se može zaključiti da je cilj Drinskom korpusu vojska ili
13 naoružani... naoružani... naoružani ljudi u toj zoni.

14 P: Da li znate da je Momčilo Krajišnik svedočio u ovom predmetu 3. juna
15 2008.?

16 O: Čuo sam, ali ne znam.

17 P: Da li Vam je poznato da je u vezi sa ovom konkretnom odredbom njemu
18 postavljeno sledeće pitanje. To je na stranici transkripta od tog datuma 2581 /u
19 engleskom transkriptu: "21656"/. Neću Vam čitati sve između linija 4 i 13, već
20 samo sledeće:

21 "Vi ste vrlo kratko diskutovali o ovom naređenju na Vašem suđenju i
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 složili ste se sa formulacijom da je ustvari ovo dato naređenje u slučaju
2 čišćenja, zar ne?"

3 Odgovor: "Da."

4 Onda je on dopunio odgovor i nastavio sledećim rečima:

5 "Da li se slažete da je ovo u suštini naređenje da se izvrši etničko čišćenje?"

6 O: To ste meni postavili pitanje?

7 P: Da, da. To je pitanje Vama. Izvinjavam se, vidim da je stavljeno u
8 znake navoda. Moje pitanje je bilo upućeno Vama. Da li Vi ovo u suštini vidite i
9 tumačite kao naređenje za etničko čišćenje?

10 O: Izvlačiti ovako iz konteksta ovo naređenje stvara neke preduslove
11 koje ste u početku Vi pokušali meni da nametnete - pristrasnost. A ekspert nema
12 pristrasnost. Ako nije učesnik u događaju i on odgovara na temu i mož' da bude
13 da zna ili ne zna. Ovu... ova rečenica... ovaj zadatak, kada bi' kao vojnik
14 ocenjivao, bez obzira što je... znam ko je u potpisu ovoga dokumenta, bi sa
15 aspekta pismenosti dobio jedinicu. Jer, kada u zadatku nešto priča, pa posle
16 kaže šta prethodno uraditi, to je vojnički nemoguće.

17 Na osnovu činjenice da je govoreno o razoružavanj...razoružavanju i ponudi
18 razoružavanja, ne ukazuje mi da može da liči na etničko čišćenje. A da li smo Vi
19 ili ja dobro razumeli ovu rečenicu, ovo se proverava kada pregledate reš... ovaj,
20 dokumente Drinskog korpusa i njegovih jedinica koji su nastali na osnovu ovoga...
21 na osnovu ov... na osnovu ovog... na osnovu ovoga zadatka. Sve ostalo je
22 špekulacija.

23 P: Je li to Vaše stručno mišljenje, gospodine?

24

25

26

27

28

29

30

1 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja mislim da možemo da nastavimo.
2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ja ustvari mislim da razgovaramo da li
3 treba da napravimo pauzu.
4 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja se izvinjavam, časni Sude. Da.
5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Napravićemo sada pauzu od 25
6 minuta.
7 ... Početak pauze u 15.38h
8 ... Sjednica nastavljena u 16.11h
9 SUĐSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite. Izvolite sestii.
10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Vanderpuye.
11 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Molim Vas da sada pogledamo u
12 elektronskoj sudnici predmet broj 4029 po spisku 65ter.
13 P: Dok čekamo da se dokument pojavi, generale, pitao sam Vas o Vašem
14 zaključku do kojeg ste došli u vezi sa direktivom 4, što se tiče jezika koji je
15 korišćen u njoj, a konkretno sam mislio na deo gde se kaže: "Iscrpti
16 neprijatelja i prisiliti ga da napusti Birač, Žepu, Goražde i ostala područja,
17 zajedno sa muslimanskom populacijom," i da li, po Vašem mišljenju, to
18 predstavlja etničko čišćenje? Vi ste na to odgovorili da bi to bila spekulacija,
19 odnosno nagađanje, da Vi ne vidite nikakvu formulaciju koja tako nešto kaže.
20 Da li sam Vas dobro razumeo, da li možemo tako to protumačiti?
21 O: Pa, u načelu - da. Ja sam rekô da je pismenost ovoga koji je sastavio
22 ovu rečenicu, kroz ovu rečenicu - možda to bude izuzetno pametan čovek - ali da
23 je pismenost ravna jedinici i da ne vidim to. A da to što ne vidim treba
24 proveriti sada po dubini. I onda ste Vi mene pitali da li je to moje stručno
25 mišljenje i nastala je pauza. Tako da Vam nisam odgovorio, a imam potrebu da Vam
26
27
28
29
30

1 kaŕem da sam pod zakletvom, da sam ekspert, da ne dajem laiãka mišljenja, a
2 svako mišljenje koje sam dao strukturirô sam i dao sam ga kako se ono moŕe
3 proveriti i doãi do drugog zakljuãka.

4 P: U redu. Da pogledamo sad dokument 3029 65ter. To je dokument Drinskog
5 korpusa, potpisao ga je Milenko Œivanoviã. Datum je 24. novembar 1992. i poziva
6 se na broj 02/3, od 19. novembra 1992., Œto je direktiva broj 4. Pod taãkom 1 se
7 kaŕe:

8 "Pokrenuti napad koristeãi glavne snage i najvaŕniju opremu da bi se
9 neprijatelju naneli najveãi moguãi gubici, da bi ga se iscrpilo, da bi se razbio
10 ili da bi bio prisiljen na predaju i naterati muslimansko lokalno stanovnišтво
11 da napusti podruãje Cerske, Œepe, Srebrenice i Goraŕda."

12 E sada, Vama je oãigledno jasno, zar nije, da ovakva vrsta formulacije
13 proistiãe direktno iz direktive 4?

14 O: Da li je Vama jasno Œta ste Vi meni proãitali?

15 P: Ovo je prijevod koji mi imamo.

16 O: Pa, 'oãu da Vam kaŕem -

17 P: I vezano je uz jezik na koji bih Œelio da se fokusirate, a vezano uz
18 prisiljavanje lokalnog muslimanskog stanovnišťa koje treba napustiti podruãje
19 Cerske, Œepe, Srebrenice i Goraŕda.

20 O: Znam Œta sam pitô i znam zaŒto sam pitô. I ono Œto sam govorio do
21 sada viŕe puta, ãasni Sude, borbena dokumenta se ne mogu vaditi iz konteksta.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Ne može se pročitati odluka, a odluku tumačiti kao zadatak.

2 Ovaj dokument za dalja dejstva, ova odluka, ona proističe iz zadatka i
3 ovo je odluka, ovaj, komandanta Drinskoga korpusa, koja je po meni vrlo loša. I
4 sada da vidimo kako je on operacionalizovao, moramo da pogledamo zadatak,
5 sledeću tačku. Sama odluka za sebe ne znači ništa. Jer komandant potčinjenima
6 daje zadatke koji oni izvršavaju.

7 P: Prema Vašem mišljenju, ovaj zadatak nema nikakve veze s direktivom 4,
8 je li tako?

9 O: Po na... mom mišljenju, ovo nije o... zadatak, ovo je odluka. Komandant
10 Drinskog korpusa je loše shvatio zadatak koji je dobio od Glavnog štaba i loše
11 formulisao odluku. I odluka je ovde loše formulisana, tačno.

12 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Generale, mogu li Vas nešto pitati?
13 Pokušali ste razlikovati zadatak i rezultat zadatka. Što mislite pod rezultatom
14 zadatka? Jeste li Vi mislili na svrhu zadatka, svrhu operacije? Što je to
15 rezultat zadatka?

16 SVJEDOK: Hvala na pitanju, časni Sude. Verovatno je posledica
17 prevođenja. Biću vrlo precizan. Kada komandant jedne jedinice dobije zadatak od
18 pretpostavljene jedinice, posle proučavanja toga zadatka on, kao najodgovorniji
19 starešina, sa određenim metodom rada donosi odluku. Odluku šta će njegova
20 jedinica u celini da uradi. A tu odluku na potčinjene s...sastave prenosi kroz
21 zadatke. I za potčinjene jedinice nije bitno njegova odluke, nego za potčinjenu

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 jedinicu je bitan njima dodeljeni zadatak. Jer zadatak je misija koju oni moraju
2 da sprovedu i koju im on definiše. Mislim da u ovome delu bi trebala da je... da
3 je zadatak negde na sledećoj stranici, pa bi' voleo, ovaj, da pogledamo i
4 zadatak.

5 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] U redu. Da li bi mogli pogledati
6 sljedeću stranicu?

7 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Da, molim Vas, nastavite.

8 SVJEDOK: Časni Sude, ovo je dobar trenutak da sada shvatimo šta je
9 celina i kako dolazimo do toga kada se vadi isečak iz celoga ovoga sistema.
10 Imali smo u direktivi broj 4 zadatak koji sam dao komentar da je katastrofalno
11 napisan, da je nepismen, da je i nestručan, ali sam ga kao vojnik, analizirajući
12 na pravi način redosled reči, doživio da u njemu nema elemenata, ove koje
13 pokušava gospodin Vardebu /?Vanderpuye/ da... da ugradi u njega.

14 Kad sam pročitô prvi deo odluke komandanta Drinskog korpusa, mogu da Vam
15 kažem da sam se iznenadio sa katastrofalnom odlukom. Međutim, kad sam pročitô
16 ciljeve sve - što nam nije u isečku, na primer, hteo da, ovaj, se dâ i da se
17 veže na to - da se govori o oslobađanju snaga neprijatelja, o predajama, da se
18 govori o razbijanju neprijatelja, i kad se upotrebljava termin "čišćenje", uh...
19 jako mi je poznato da se je to misli na protivničke snage, onda mi je postalo
20 jasno da odluka koju je napisô i ciljevi su nešto drugo.

21 I kad sam pročitô zadatak koji je dao 1. zborničkoj brigadi, koji nema
22 ni jedan element toga, onda je jasno da njegova jedinica neće i ne može
23 sprovoditi ovo što sa isečkom iz zadatka gospodin Vanderbu /?Vanderpuye/
24
25
26
27
28
29
30

1 pokušava da gurne. Ovo je stručno, analitičko, o... analiza kompletne direktive do
2 ovoga dela dalje. Čak bi bilo dobro kad bi imali da pogledamo i zapovest
3 komandanta bataljona, da vid... odnosno, komandanta brigade, pa da vidimo kako je
4 on dalje regulisô ovaj posô.

5 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

6 P: Generale, zašto bi ova odluka, prema Vama, bila katastrofalna, u bilo
7 kojem pogledu? Pitam samo zato što je to što sam čuo u prijevodu.

8 O: Pa, bila bi katastrofalna jer ne odražava postavljene ciljeve na
9 najbolji mogući način. Ne odražava zadatak na koji se ona mora sprovesti.
10 Dobijem utisak da neko ko je pisô o - a ovo je odluka komandanta korpusa - da
11 jednostavno nije vodio računa o svom sledu stvari koji mora da se vodi i koji se
12 u vojnoj praksi jako puno izučavaju. Zbog toga je... ciljevi su puno jasniji i
13 bolji, zadatak je izuzetno precizan. Prema tome, to je nekakav... kombinacija
14 vrlo... neki miks vrlo čudan, ali je bitno za mene kakav je izašao zadatak
15 potčinjenim jedinicama, jer jedinice sprovode direktivu broj 6, a ne ni Vi, ni
16 ja, ni kako je neki drugo shvata.

17 P: Imamo referencu u transkriptu na direktivu broj 6. Da li ste to
18 spomenuli?

19 O: Da. Mislilo sam na direktivu broj 4, izvinjavam se. U ovome kontekstu
20 u kome razgovaramo. Hvala Vam.

21 P: Pretpostavljam da se ne slažete sa iskazom Milenka Lazića, kad mu je
22 ovaj odsječak iz direktive pokazan... iz ove naredbe, i koji je rekao da je očito

23
24
25
26
27
28
29
30

1 da je da to dolazi iz direktive. Radi se o linijama 3 do 8, stranica 21831
2 transkripta. Vi se ne slažete s tim mišljenjem?

3 O: Ako mislite, ovaj, da gospodin Lazić, da je to pukovnik, da je on bio
4 u Drinskom korpusu na jedni... jednoj od funkcija, vrlo, ovaj, ne znam tačno na
5 kojoj funkciji, ovaj, i ako je on dao stav na osnovu nekoga, ovaj, odlomka, ja
6 nisam čuo njegovu izjavu, nisam saslušô njegovu izjavu, nisam slušô njega. Ali
7 mogu da Vam kažem, ako je on to rekô, onda je samo, ovaj, dokaz da nije pogledô
8 celinu i da je jako loše razumeo... da je jako loše razumeo, ovaj, zadatak iz
9 direktive broj 4. I dobijam utisak da je na takav način deo... hteo da nekako
10 rehabilituje lošu odluku njegovoga pretpostavljenog starešine, ne gledajući da
11 je preko ciljeva i zadataka potčinjenim jedinicama već puno bolje
12 operacionalizovana.

13 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Molim Vas da na ekrane stavimo 4147 po
14 spisku 65ter. Ovo je još jedan dokument komande Drinskog korpusa, od 14.03.1993.
15 godine. Ima naslov "Borbeno naređenje za dalja dejstva".

16 P: I želio bih da prvo pogledate točku 1, u kojoj piše:

17 "Neprijateljske snage na širokom prostoru Srebrenice, Bratunca, Cerske i
18 Konjević Polja, poslije uspješno izvedenih napadnih dejstava snage korpusa,
19 pretrpjele su velike gubitke, posebno u živoj sili. Također su izgubili veliki
20 dio prostora koji su držali prije početka napadnih dejstava."
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Niže, treći pasus, piše:

2 "Međutim, još uvijek na prostoru Pobuđa i Hrnčića i Potočara i
3 Srebrenice i Osmače nalaze se respektivne snage neprijatelja. Prema podacima s
4 kojima raspoložemo, cijesimo da na tom prostoru Pobuđa, Kravica i Glogove se
5 nalazi 1.500 do 2.000 ustaša, dok na širem prostoru Srebrenica i Osmače nalazi
6 se oko 5.000 naoružanih ustaša.

7 "Pored naoružanih ustaša u ovim reonima nalazi se, prema raspoloživim
8 podacima, i veliki broj nenaoružanih lica, u širem prostoru Srebrenice oko
9 30.000, a u Žepi 25.000 do 30.000."

10 Jeste li imali priliku pregledati ovaj dokument kada ste pripremali svoj
11 izvještaj?

12 O: Vidô sam ga. Nisam ga detaljno analizirao.

13 P: Imate li ikakve sumnje, sada kada ste ga vidjeli, da ovih 30.000
14 nenaoružanih osoba - jer to tu piše - odnosno 25.000 do 30.000 u području Žepe,
15 da je to rezultat borbenih dejstava, s obzirom na direktivu 4?

16 O: Izvinite, nisam razumeo, ovaj. Ovde kaže da se u rejonima nalazi,
17 prema raspoloživim podacima, 30.000, i 25.000 i 30.000 u Žepi, a Vi me pitate da
18 li je to rezultat borbenih dejstava u Žep... u ovaj, u čemu? Po direktivi broj 4?
19 Šta? Pitanje mi nije jasno.

20 P: Pa to je upravo ono što Vas pitam.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa pitajte me.

2 P: Vaše stručno mišljenje, to me zanima. Dakle, ovih 30.000 nenaoružanih
3 lica o kojima se ovdje govori, u području Srebrenice, da li je to rezultat
4 kampanja koje su poduzete nakon direktive 4? Na osnovu direktive 4?

5 O: Nijedna konkretna se akcija ne može preduzeti na osnovu direktive. To
6 je Vama milion puta rečeno, i Vi to jako dobro znate i Vi to uporno ponavljate.
7 Direktiva je opšti dokument, usmeravajući. Da bi imali konkretan zadatak vi
8 morate imati zapovest ili naređenje. Prema tome, ako bi ja hteo da preformulišem
9 Vaše pitanje, pitanje bi trebalo da glasi: Da li je to rezultat toga
10 naređenja koje je nastalo na osnovu direktive broj 4? I to je onda vojnički
11 smisljeno pitanje, koje Vam može dati i odgovor koji želite.

12 P: Budući da ste postavili pitanje, zašto na njega ne biste dali i
13 odgovor?

14 O: Da zamenimo mesta? Ah. Ovo što ste Vi sada postavili pitanje, odgovor
15 ne može ovakav da bude iz ovoga što ste Vi, ovaj, rekli, jer je tako pitanje... bi
16 se moglo nazvati nekim terminom - ja sam vojnik, pa ajd' nek' bude to
17 špekulacija.

18 Na osnovu direktive broj 4, koja je bila direktiva za aktivnosti Vojske
19 Republike Srpske, Drinski korpus je imô svoja naređenja koja je sprovodio sa
20 svojim zapovestima. Izvodeći borbena dejstva, na jednoj zoni tih borbenih
21 dejstava, u tački 1 je procena, koju oni kažu "vrlo verovatna", da ima negde oko
22 6.500 do 7.000 boraca, i da ima na dva mesta oko trideset, na jednom mestu oko
23 trideset, a na drugom mestu 25.000 do 30.000 stanovnika. Posledica da

24

25

26

27

28

29

30

1 je došlo do 25.000 do 30.000 stanovnikva... stanovnika, ceneći u kontekstu sve
2 akcije, može da bude ta da su jedinice, ove koje su navedene ovde samo preko
3 boraca, sa sobom povlačile stanovništvo i to stanovništvo kao štit i zaštitu
4 vukli sa sobom, što je vrlo česta varijanta.

5 Prema tome, i ovo što ja kažem mož' da bude samo verovatno. Da bi
6 procenilo se Vaš stav koji ste izneli kroz pitanje meni ili ovo moje, moralo bi
7 puno detaljno da se analiziraju konkretna situacija, ali na osnovu ovoga što sam
8 ja izanalizirô, bliži je moj stav istini nego Vaš. A to je da je došlo gomilanje
9 stanovništva zbog... kao posledica dejstva oružanih snaga Armije BiH.

10 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Molim Vas 4148 po spisku 65ter, na
11 ekrane.

12 P: To je drugi dokument kojega je potpisao Milenko Živanović, komandant
13 Drinskog korpusa. Datum 13.04.1993., upućen Glavnom štabu Republike Srpske,
14 sekciji za moral, vjerska i pravna pitanja. I, molim Vas, pogledajmo drugu
15 rečenicu, koja je sljedeća:

16 "Poznato Vam je da se u Srebrenici nalazi veliki broj civila iz
17 Srebrenice i drugih mjesta iz kojih su izbjegli."

18 Prvo, jeste li vidjeli ovaj dokument?

19 O: Između ostaloga, juče ste ga Vi pokazali.

20 P: S obzirom da ste pregledali ovaj dokument, da li ovaj dokument ima
21 ikakve veze s kampanjama koje su poduzete na osnovu direktive 4?

22 O: Ovaj dokument očigledno je da analizira uzročno-posledično stanje sa
23
24
25
26
27
28
29
30

1 direktivom broj 4, što je tačno. Ali, ono što sam malopre o... rekao ostaje i o
2 ovom dokumentu. Vi pokušavate svim silama da dokažete da je direktiva broj 4
3 bila organizovano proterivanje stanovništva, a ja Vama iznosim sasvim druge
4 argumente. Ne želim da se služim ni u jednom trenutku sa isečcima, sa delovima,
5 nego se služim sa celinom.

6 Prema tome, tačna je prva rečenica da: "Aktivnim dejstvima naših snaga u
7 širem rejonu Srebrenice neprijatelj je doveden u vrlo težak položaj."

8 Tačno je da je poznato u Srebrenici navlaz... nalazi ve...veliki broj civila
9 iz Srebrenice i drugih mesta iz kojih su izbegli. Pitanje: kako su došli tu? To
10 je pitanje koje Vi pokušavate da definišete kroz ovo kao odgovor.

11 P: Vi ste stručnjak, koji je Vaš odgovor?

12 O: Hvala, pa to sam i očekivô, tako pitanje.

13 Moj odgovor ovde, da je Vama poznato s... ovaj, da u ratu u Bosni i
14 Hercegovini stanovništvo je uglavnom pratilo svoju vojsku i vrlo često je ono
15 pratilo svoju vojsku na takav način da vojska i nije mogla neki put da ga, ovaj,
16 ostavi, bilo je uporno. A isto Vam je poznato da se u pojedinim slučajevima, kao
17 što su slučajevi zaštićenih zona, vojske govoz... koristile to stanovništvo kao
18 svoju zaštitu, kao logističku podršku i kao ambijent iz koga mogu da izvode
19 druga dejstva. Za mene je, imajući u vidu sad kontekst - a jako mi je dobro
20 poznat kontekst, od početka do kraja - posle velikih borbenih dejstava 1992.
21 godine i problema koje je na... dala 8. operativna grupa na tom delu ratišta,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 posle velike kontraofanzive, 8. operativna grupa je, plašeći svoje stanovništvo,
2 gurala ga sa mnom... sa sobom i od njega pravila živi štit. I tako je došlo do
3 ovoga gomilanja stanovništva. Najbolje se vidi iz toga kako nisu dali, ni u
4 jednom trenutku, da stanovništvo napusti te bezizlazne situacije u kojima se ono
5 nalazilo. Ovo je kompleksan moj odgovor, kao eksperta.

6 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Molim Vas da sada na ekranu pogledamo
7 486 po spisku 65ter. Da, moramo pogledati stranicu 7. Još jedna stranica dalje,
8 molim Vas. Pogledajmo dio označen slovom E.

9 P: Generale, ovo je dokument koji je objavilo ekonomsko i socijalno
10 vijeće UN-a, 05.05.1993. Ovaj dio E, paragrafi 30, 31, piše sljedeće:

11 "U početku trećeg mjeseca, prosječni broj stanovništva u srebreničkoj
12 enklavi, uključujući i okolna sela, je bio oko 60.000. Oko polovice njih su bili
13 u samom gradu. Prije rata u tom gradu bilo je 7.000 ljudi. Enklava je bila pod
14 opsadom 11 mjeseci. Nije bio dozvoljen nikakav dolazak humanitarne pomoći od
15 strane srpskih snaga od 11.12.1992.

16 "Nasilno raseljavanje ljudi dogodilo se u tri vala, a to je sve bilo
17 istodobno sa ofenzivama srpskih snaga iz Vlasenice, zatim iz Cerske, Kamenice,
18 Konjević Polja i napokon iz Osmače i Zelenog Jadra i drugih sela južno od
19 Srebrenice. Procjenjuje se da 25.000 do 30.000 ljudi su stigli u Srebrenicu,
20 samo iz cerskog područja. Osim toga, što se tiče same srebreničke enklave, ona

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 je pala u ruke srpskih snaga, a tada je došlo još mnogo ljudi, tijekom trećeg i
2 četvrtog mjeseca."

3 Jeste li imali prilike vidjeti ovaj dokument prije?

4 O: Nisam. Nisam.

5 P: Pretpostavljam da se ne slažete sa brojkama koje su dane vezano uz
6 stanovništvo Srebrenice u trećem i četvrtom mjesecu 1995... 1993.?

7 G. JOSSE: [simultani prevod] Kako se svjedok može s time nositi? I,
8 drugo, da li Optužba želi ovdje otvoriti još jedno komplicirano pitanje za
9 svjedoka?

10 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Želite li komentirati, gospodine
11 Vanderpuye?

12 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ne, mislim da je to vrlo jednostavno
13 pitanje. I tiče se komentara svjedoka vezano uz jezik korišten u direktivi 4.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, ali moram se konzultirati s
15 klijentima o tome. Međutim, htio bih Vas pitati... Hoću reći, moram se
16 konzultirati sa kolegama, ispričavam se. Međutim, želio bih Vas pitati, radi se
17 o silogizmu. Prvo, pitali ste ga je li vidio ovaj dokument prije i on je rekao:
18 "Ne". Zatim ste ga pitali: "Pretpostavljam da se stoga ne slažete s brojkama," i
19 tako dalje.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Kako zaključak može biti onaj koji sugerirate, ako je njegov odgovor:

2 "Ne, nisam vidio dokument?"

3 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Točno je, kao gramatičko pitanje, ali
4 pitanje proizilazi iz prethodnih odgovora.

5 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Razumijem. Sad Vas bolje razumijem.

6 [Sudije vijećaju]

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mi smo ovo shvatili na sljedeći način:
8 svjedoku ste predočili izvadak iz jednog dokumenta i pitali ste ga je li vidio
9 ovaj dokument prethodno. Njegov odgovor bio je: "Ne".

10 Sada je pročitao paragraf 30 ovog dokumenta i takođe paragraf 31, i
11 ovako smo mi shvatili Vaše pitanje. Ako se razdvoji Vaše pitanje u potpunosti od
12 događaja o kojima piše u ovom paragrafu i u vremenskom periodu, onda možete
13 postaviti općenito pitanje. Drugim riječima, da li se svjedok slaže ili ne slaže
14 s razmještanjem o kojem ovaj izvadak govori. Ne znam jesam li jasan?

15 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Mislim da jeste.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Mislim da nema poente pitati ga
17 konkretno, budući da on nije čitao ovaj dokument, da ga pitate konkretno o ovim
18 konkretnim događajima. Međutim, ovi konkretni događaji, očigledno njihova svrha
19 je da pokažu da je postojao jedan obrazac kako su se stvari odigravale, tako da
20 ga možete pitati o tom obrascu.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

2 P: Pošto set imali priliku da čujete i predsedavajućeg i pošto ste imali
3 prilike da čujete šta piše u ovom članku, da li Vam je poznato koje su okolnosti
4 koje su u suštini vezane za ovaj članak, a koje se odnose na civilno
5 stanovništvo Srebrenice i kakav je njihov odnos između područja Cerska,
6 Kamenica, Konjević Polje i Vlasenica, kada je u pitanju vojna kampanja koja je u
7 to vreme vođena, a koje je za posledicu imala njihovo raseljavanje?

8 O: Ovo je drugo pitanje bilo razumljivije, mada prvo pitanje koje ste
9 postavili bilo je vrlo sugestivno da se... Vi očekujete da se ja ne slažem sa tom
10 cifrom. Ovaj, jer Vi izgleda mene doživljavate kao predstavnika jedne strane. Ja
11 ću Vama ponovo da kažem, još jednom, ja sam ekspert i svoju ekspertizu zasnivam
12 na stručnoj utemeljenosti, neutralnosti, a samim tim je i zasnivam na tome da
13 nisam učesnik događaja i nemam bilo šta da prikrivam.

14 Što se tiče ovoga dokumenta, u prevodu mi je upala jedna rečenica, pa bi
15 Vi mogli da pogledate onaj transkript, kad sam ja slušô prevod, da je... da su
16 snage srpske već nekol'ko meseci ušle u enklavu ili tako slično. To
17 /nerazgovijetno/ tako prevedeno, pa bi valjalo da pročitate, da potvrdite ili da
18 ne potvrdite. Ja sam zapisô ovde: "enklava pala u ruke srpskih snaga", tako sam
19 rečenicu zapisô, kada ste Vi, ovaj, čitali ovaj tekst.

20 P: Možete li da mi date odgovor ili želite da Vam to sve ponovo

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 pročitam?

2 O: Da li ima ova rečenica, pitam Vas, u tome?

3 P: Rečenica, koju možda Vi imate na umu je sledeća i glasi:

4 "Pored toga, posle pada srebreničke enklave u ruke srpskih snaga, mnogo
5 više ljudi je stiglo tokom meseca marta i aprila."

6 Jeste li na to mislili?

7 O: Da.

8 P: Da li Vam to omogućava da mi date odgovor na pitanje?

9 O: Ne, nego to omogućava da ne razumem akt - kad je 05.05.1993. godine
10 enklava pala u ruke srpskih snaga? Tako ste mi pročitali rečenicu.

11 P: U redu. Pošto ne možete da odgovorite na pitanje, da krenemo dalje.

12 O: Ne, ne. Mogu ja da odgovorim na pitanje. I molim Vas da ne sugerišete
13 moje mogućnosti ili nemogućnosti. Ja sam postavljao potpitanja, da dođem do
14 jasnog pitanja.

15 Vrlo jednostavno, pročitô sam detaljno izveštaj generalnog sekretara
16 Ujedinjenih nacija. Vidô sam ovaj tekst i video sam još mnogo drugih tekstova i
17 to nisam obrađivô u ekspertizi, jer je to oblast koja se nije ticala ekspertize,
18 a otvaranje te oblasti zahtevalo bi sasvim drugačiji pristup.

19 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Generale, mi smo sve vreme bili vrlo
20 pažljivi /?strpljivi/, ali Vi polako počinjete da preuzimate naviku da reagujete

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 na pitanja umesto da dajete odgovore, i da kritikujete gospodina Vanderpuyea
2 zato što Vam postavlja određena pitanja. Ja Vas molim da s tim prestanete.

3 Gospodin Vanderpuye je ovde da radi svoj posao, kao svako drugi, i on
4 ima prava da Vam postavlja pitanja. Ako on postavlja neka pitanja koja nisu na
5 mestu, mi ćemo ga zaustaviti. U suprotnom, molim Vas da se uzdržite od davanja
6 komentara o tome da li on treba ili ne treba neko pitanje da Vam postavi i da ne
7 kritikujete način na koji on postavlja pitanja.

8 Ja se nadam da sam bio jasan, jer u krajnjoj liniji potrebna nam je...
9 Ustvari, drugim rečima, na primer, nemate pravo da kažete gospodinu Vanderpuyeu:
10 "Postavljate mi sugestivno pitanje". On ima sva prava da postavlja sugestivna
11 pitanja Vama. Prema tome, držite se odgovora na pitanje. Hvala.

12 G. JOSSE: [simultani prevod] Naravno, ali ako svedok ne može da dâ
13 odgovor na pitanje -

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Onda neka se obrati nama. To je sasvim
15 druga stvar i mi ćemo ga onda zaštititi, kao što smo i ranije činili sa svakim
16 drugim svedokom. Hvala.

17 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

18 P: Generale, hoćete li da ponovim pitanje?

19 O: Može, ponovite pitanje.

20 P: Moje pitanje je bilo: budući da ste imali prilike da čujete šta je
21 napisano u ovom članku i da čujete šta je napisano konkretno u ovom članku o
22 stanovništvu, da li su Vam poznate okolnosti koje se opisuju u ovom članku, a
23 koje se tiču civilnog stanovništva i njihovog odnosa sa područjima Cerska i

24

25

26

27

28

29

30

1 Vlasenica, što se tiče kampanje koja je u to vreme sprovedena, a koja je kao
2 posledicu imala njihovo raseljavanje?

3 O: Poznate su mi akcije koje su s... vođene u dužem periodu na tom
4 prostoru i nisam prepoznô u tim akcijama, na tom prostoru, ovo što ste Vi rekli,
5 a to je kampanja raseljavanja.

6 P: Hvala.

7 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ako možemo sada da pređemo na stranu...
8 mislim da je to strana 13 ovog istog dokumenta.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Molim Vas, možete li nam reći koji je
10 datum ovog izveštaja?

11 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Datum je 5. maj 1993.

12 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Peti maj. U redu, hvala.

13 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Da pogledamo sada pasus 86. To je
14 negde još pet stranica unapred. Tu je.

15 P: Pročitaću Vam samo zaključak pod tačkom 87:

16 "Sveobuhvatne i stalno ponavljanje povrede Ženevskih konvencija iz 1949.
17 su činjene u najnovijim borbenim dejstvima u istočnoj Bosni i Hercegovini. To su
18 vršile srpske snage u Cerskoj, Konjević Polju i Srebrenici, tako što su napadali
19 i postavljali zasede civilima koji su pokušavali da pobegnu iz okruženja,
20 napadajući sama sela i ne dozvoljavajući da humanitarna pomoć uđe. Takođe,
21 odbijajući da dopuste evakuaciju ranjenih i u pokušajima da sva ova pitanja
22 povežu sa pitanjem nezavisnosti i slobode kretanja Srba u Tuzli."

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Da li ste upoznati sa ovim okolnostima, koje se odnose na ovaj deo
2 zaključka koji je sadržan u ovom dokumentu?

3 O: Okolnosti koje su se dešavale na tom prostoru sam upoznat i vidô sam
4 dosta dokumenata.

5 P: U borbenim dejstvima koja se ovde spominju, da li su ona, na bilo
6 koji način, vezana sa direktivom broj 4?

7 O: To je nemoguće reći na osnovu jednoga zaključka i jednoga dokumenta,
8 koji je istrgnut iz celine i borbeno dejstva na takav način. Najverovatnije nisu
9 iz te direktive, ali i ovo što sam rekô nema čvrsto utemeljenje. Jednostavno,
10 na... takvom analizom se ne može doći do tog zaključka.

11 P: Ja Vam ne postavljam pitanje isključivo na osnovu ovog dokumenta, ja
12 Vam postavljam pitanje na osnovu Vašeg stručnog izveštaja. Znači, van onoga što
13 se sadrži u ovom dokumentu. Da li imate neka saznanja o okolnostima koja se
14 spominju u ovom dokumentu, dakle mimo ovog dokumenta, zato što znam da ga niste
15 ranije videli?

16 O: Ta saznanja imam, i ta saznanja su vrlo precizno navedena u mojoj
17 ekspertizi o borbenim dejstvima koja su se rešavali u toj zoni... dešavale u toj
18 zoni i koja nisu obuhvaćena ovim dokumentom. Čak, za pojedine segmente je
19 napravljena i učestalost tih dejstava.

20 P: Na osnovu toga što ste pregledali ta dokumenta, da li možete da
21 kažete da li ovo što sam Vam pročitao, u ovom zaključku, jeste ili nije na bilo
22 koji način povezano sa direktivom broj 4?

23 O: Teško je reći, ali najverovatnije nije povezano sa direktivom broj 4,
24
25
26
27
28
29
30

1 nego su to redovne aktivnosti koje su imale jedinice u toj zoni.

2 P: Da pređemo sada na jednu drugu oblast. U Vašem izveštaju, paragraf
3 144, rekli ste da je direktiva 7/1 potvrdila direktivu 7. Da li to potvrđujete
4 to, da ste to tako napisali?

5 O: Malo sam zbunjen, malopre ocenom predsedavajućeg, mada bi' ja ukazô
6 da sam ja u tački 144 stavio *bold* slovima i kaže dosledno ovako:

7 "Praktično direktiva broj 7/1 neprirodan i neprihvatljiv zadatak, koji
8 je vrhovni komandant dao Drinskom korpusu direktivom 7. Bilo da je taj zadatak
9 bio slučajno, namerno ubačen, stavljen je van snage."

10 To ni u jednom segmentu ne govori da je potvrđen taj zadatak.

11 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Moj kolega mi ukazuje da imamo grešku
12 u transkriptu u redu 4, kada sam ja pitao. Treba da stoji: "Da li je direktiva
13 7/1 poništila direktivu 7?" A ne da li ju je potvrdila.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] E sad je jasno. Hvala, nastavite.

15 SVJEDOK: Opet ću da budem precizan i da kažem ono što sam stavio.
16 Direktiva 7/1, praktično zadatak koji je vrhovni komandant dao Drinskom korpusu
17 u direktivi 7, stavljen je van snage. Znači, taj zadatak je stavljen van snage.
18 Ja sam vrlo taksativno u ekspertizi naveo šta je stavljeno van snage, a šta nije
19 stavljeno van snage. Prema tome, nikad nisam rekô da je direktiva broj 7 u
20 celini poništena, al' sam rekô šta je stavljeno van snage iz direktive broj 7.

21 P: Hvala na ovom odgovoru, generale. Dakle, činjenica je ono što ste Vi
22 rekli da:

23 "U praksi, direktiva broj 7/1 je na neprirodan i neprihvatljiv način
24
25
26
27
28
29
30

1 stavljena van snage i dat je neprirodan i neprihvatljiv zadatak koji je glavno-
2 komandujući dao Drinskom korpusu kroz direktivu 7."

3 O: Mislim da je prevodilac imô malo problema kada mi je preveo ovo što
4 ste Vi rekli, ali čini mi se da sam prevodioca dobro razumeo, i to je što sam
5 rekô u ovome, ovaj, pasusu, tački 144, da je taj zadatak bio neprirodan i
6 neprihvatljiv i da je direktivom 7/1 stavljen van snage.

7 P: Koji je to zadatak iz direktive 7, bio neprirodan i neprihvatljiv?

8 O: Ja bi' voleo direktivu broj 7, ako mogu da dobijem. Ili na ekranu ili
9 da je dobijem u tekstu.

10 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ja mislim da je to dokazni predmet
11 broj 5 po spisku 65ter.

12 SVJEDOK: Da, zadatak Drinskom korpusu trebam.

13 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Mislim da je to na strani 10 na
14 engleskom. A mislim da je strana 14 na B/H/S-u... 15.

15 SVJEDOK: Imam ga na ekranu. Ovde sam bio vrlo precizan. Ovo je direktiva
16 vrhovnog komandanta. Znači, to je dokument nacionalnoga nivoa, koji je po
17 prirodi namenjen strategijskom nivou. Ovde je, u skladu sa direktivom, dat u
18 početku zadatak gde se vidi tačna karakteristika direktive. To je njegov... njena
19 opštost i usmerenost.

20 Ostali elementi ovoga zadatka Drinskom korpusu, neophodni za izvršenje
21 zadatka: snage, sredstva, sadejstvo, preciznost i sve, vrlo je precizno dato i

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 omogućeno je da na osnovu toga komandant razradi svoju odluku i zadatak.
2 Međutim, deo zadatka koji počinje tekstem: "Svakodnevnim planskim i
3 osmišljenim borbenim aktivnostima stvoriti uslove totalne nesigurnosti,
4 nepodnošljivosti i bespreko...bespre...beperspektivnosti daljeg opstanka i života...
5 daljeg opstanka i života meštana u Srebrenici i Žepi," sam precizirô da je to...
6 nije vojnički zadatak. Da vojska nema ni snage ni sredstva, niti ga može
7 izvršiti, i da je ovo deo nelogičnog zadatka. Na osnovu svih činjenica i
8 razmatranja, ovo je prouzrokovalo da komandant Vojske Republike Srpske u
9 direktivi 7/1 Drinskom korpusu izda drugi zadatak koji se vojnički može izvršiti
10 i sprovesti.

11 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

12 P: U paragrafu 44 Vašeg izveštaja Vi kažete da je direktivom 7/1
13 stavljen van snage ovaj konkretni zadatak koji ste sad spomenuli, bez obzira na
14 to što taj zadatak je bio - možda nenamerno ili namerno - dodeljen, odnosno
15 ubačen. Da li možete da mi kažete, kakav je taj zadatak trebalo da bude u takvom
16 scenariju?

17 O: Teško mogu da Vam kažem, jer sve vojne škole koje sam završio i
18 praksu koju sam sprovodio, nikada nismo razrađivali takav scenario, nit' smo ga
19 sprovodili.

20 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Molim Vas, koji je to broj pasusa?

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] U izveštaju? To je paragraf 144.

2 SUDIJA KWON: [simultani prevod] Zato što u transkriptu stoji samo 44.

3 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala Vam, jeste, paragraf je 144, a
4 to je dokazni predmet 5D759.

5 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

6 P: Generale, ja se samo koristim Vašim rečima, jer to stoji u paragrafu
7 144. Vi ste rekli ovde:

8 "Bez obzira da li je zadatak nenamerno ili namerno ubačen..."

9 Šta ste podrazumevali pod ovim "nenamerno"? Hoćete li mi reći konkretno
10 šta ste imali pritom na umu?

11 O: Pri tome sam na umu imao tri-četiri dana ovo što smo razgovarali o
12 direktivi 7, koji je ona is...mala /sic/ puteštvenije, kako je nastala, nelogične
13 elemente strukture direktive. Juče sam ukazô na nelogične elemente štanpanja...
14 štampanja direktive, na nelogične sadržaje i sadržaje koje nisu u skladu ni sa
15 jednim vojničkim dokumentom. I onda sam pošô od toga da li je to neko hteo da
16 stavi negde ili ne, da li namerno ili nenamerno? U svakom slučaju, to je... nije
17 mu tu mesto, nije se mogô izdrž... a... taj zadatak u... izvršiti i takvi se zadaci
18 nikada nisu izvršavali.

19 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Pošto imamo pred sobom direktivu 7,
20 možemo da pređemo na tačku 6.1. Mislim da je to na strani 14 na engleskom, a
21 strana 19 na B/H/S-u.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Molim Vas da pogledate treći paragraf na engleskom od dna, gde kaže -

2 PREVODITELJICA: Napomena prevodioca: na ekranu se ne vidi taj deo B/H/S
3 teksta.

4 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

5 P: "Odgovarajući državni vojni organi zaduženi za rad sa UNPROFOR-om i
6 humanitarnim organizacijama su dužni kroz planirane i -"

7 SVJEDOK: Ne vidi se na ekranu taj tekst, na srpskom jeziku.

8 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala Vam. Treba da pogledamo, znači,
9 sledeću stranicu. To je onda stranica 21. Vidite li sada to pri vrhu stranice,
10 generale?

11 O: Vidim sada.

12 P: Jeste li bilo gde u svom izveštaju spomenuli ovu konkretnu odredbu?

13 O: U svom izveštaju sam jednostavno pomenuo da tačka 6.1 po sadržaju
14 nije... tačka 6 po sadržaju nije element rada štaba i operativno-nasta... po...posebno
15 Uprave za operativno-nastavne poslove, i onda sam vrlo kratko prokomentarisao... i
16 to moram sada da nađem.

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospođo Fauveau, izvolite.

18 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Samo jedna ispravka u zapisniku.
19 Stranica 51, linije 7, 8, 9. Svjedok je rekao da tačka 6, posebna administracija
20 za operativno-nastavne poslove, to nije bio posao štaba, a posebno ne Uprave za
21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 operativno-nastavne poslove.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. Možete nastaviti, gospodine
3 Vanderpuye.

4 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala, predsjedavajući.

5 SVJEDOK: Sad ne mogu konkretno da nađem, al' sa tačkom 6 se posebno
6 nisam bavio u izveštaju, iako sam je analizirô u toku proučavanja i pripreme
7 izveštaja. Ako je nađem, prokomentarisaću je ovde.

8 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Rekli ste da ste pregledali niz
9 dokumenata. Niste li pregledali dokumente gdje je potpis generala Miletića
10 vezano uz upravljanje, odnosno poslove vezane uz konvoje UNPROFOR-a?

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Samo malo. Gospođa Fauveau.

12 GĐA FAUVEAU: [simultani prevod] Možete li precizirati o kojem se
13 dokumentu radi, jer ako se radi o dokumentu na koji mislim, on je zaprimljen
14 25.07., nakon što je sastavljen izvještaj.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Ali Vi se referirate na taj dokument.

16 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ja se ovdje ne referiram ni na jedan
17 posebni dokument.

18 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala, gospođo Fauveau. Gospodine
19 Vanderpuye?

20 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Mislim da je se on pozvao na niz
21 dokumenata sa potpisom generala Miletića. I ja ga pitam da li se oni tiču

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 konvoja UNPROFOR-a.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, generale. Možete li nam onda na ovo
3 odgovoriti?

4 SVJEDOK: Da, mogu. Sve što sam video što se tiče, ovaj, vidô sam kao
5 obaveštenje. Mislim da sam tačno naveo koji sam dokument, ovaj, video i Vi imate
6 to u ekspertizi navedeno.

7 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

8 P: S obzirom da ste pregledali dokumente koji ukazuju na sudjelovanje
9 generala Miletića u donošenju odluka vezano uz odobravanje prolaska humanitarne
10 pomoći i konvoja, kao što ste napisali u članku 190 svojeg izvještaja, ima li
11 posebni razlog zbog kojeg ste odabrali da nećete izričito analizirati odredbu
12 6.1 direktive 7, kao što sam Vam upravo rekao?

13 O: Ono što je... ono što ste... što je napisano u tački 190 izveštaja ja sam
14 odgovorio i to se nalazi u tački 191, i to je vrlo precizno. Obezbeđenje
15 borbenih dejstava, kao aktivnost koja nije u nadležnosti ovih organa o kojima
16 sam Vam govorio, nisam detaljno analizirô kroz pisani deo. Ovde... mislim da sam
17 napravio jedan komentar, tražim tu rečenicu, ali sam zapovest vrlo detaljno
18 proučavao da bi' mogô da shvatim sve aspekte te zapovesti, sličnosti i razlike i
19 drugih - odnosno, ne zapovesti, nego direktive - sličnosti i razlike i slično,
20 da bi mogô da napravim analogiju na ovakvim slučajevima kao što je sada
21 saslušanje, ispitivanje, kako se zove.

22 P: Dakle, Vi se slažete da je general Miletić sudjelovao u donošenju

23

24

25

26

27

28

29

30

1 odluke vezano uz odobrenje prolaska humanitarne pomoći i konvoja?

2 O: Ne, i nikada to nisam rekô.

3 P: Pročitat ću što stoji u izvještaju, možda niste to u posljednje
4 vrijeme vidjeli. Ovdje stoji:

5 "General-major Radivoje Miletić sudjelovao je u donošenju odluka vezano
6 uz odobrenje humanitarne pomoći i prolaska konvoja."

7 To je ono što ste Vi rekli, generale. I to je istina, s obzirom na Vašu
8 analizu, zar ne?

9 O: Časni Sude, ja sada prvi put tražim od Vas da jednostavno mene kao
10 eksperta zaštitite od vrtenja u krug. Molim Vas, kao čovek, kao stručnjak, koji
11 ima svoju verifikaciju, i vezu između tačke 190 i 191 sam u ovoj sudnici do sada
12 najmanje pet-šes' puta ponovio i opet se iski... i... vadi iz konteksta.

13 Ako je smisao toga, ponovo ću reći. 190 je tačka objašnjena sa tačkom
14 191 i ne može se vaditi iz konteksta. I tu sam precizan bio do sada i ponovo
15 kažem. /.../ A obaveštenje nikada nije, i u nikakvom sistemu, bilo odluka, pa ma
16 kako se pokušavali da to napravimo /sic/.

17 [Sudije vijećaju]

18 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Možemo li vidjeti predmet 5D759 na
19 ekranima?

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nastavimo. Dakle, predmet 5D759.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Stranica 85 u engleskoj verziji,
2 stranica 67 u B/H/S verziji. Mislím da se moramo vratit jednu stranicu natrag u
3 engleskoj verziji.

4 P: Sada svi imamo na ekranima i vidimo što piše u paragrafu 190. Govori
5 o donošenju odluka, a 191 govori o karakteru naređenja, odnosno o nedostatku tog
6 karaktera.

7 I ono što Vas pitam, i reći ću to eksplicitno, da nam kažete što mislite
8 kad kažete "proces donošenja odluka jer proces donošenja odluka nije naređenje,
9 i stoga točka 191 ne objašnjava točku 190, vezano uz donošenje odluka", pa nam
10 zato recite, što pod time mislite?

11 O: Ja ovo što mislim, što sam ovde rekô, to sam i vrlo lepo prikazô -
12 odnosno, nisam prikazô, nego sam preuzeo iz prikazivanja - i nalazi se na slici
13 9. I na slici 9 je vrlo lepo rečeno. Proces rada komandi kod donošenja odluke da
14 na to ide donošenje odluke, izrade plana, prenodno...prenošenje odluke i kontrola
15 sprovođenja odluke. U tom prenošenju odluke prenose se ovlašć... prenose se
16 obaveštenja.

17 I kada vi prenosite obaveštenja, vi učestvujete u tom procesu i zato je
18 191 bilo u funkciji i slike 9 i procesa rada komande i preciziranja kako se
19 donosi. Odluka je jedna kompleksna delatnost.

20 P. Na koji način je general Miletić sudjelovao u ovom procesu donošenja
21 odluka? Što je on radio, na temelju Vaše stručne analize dokumenata koje ste
22 pregledali?

23 O: Kao što s... pi...piše, kao što sam rekô u ovom procesu, on je uključen u
24
25
26
27
28
29
30

1 završni deo toga procesa, a to je proces koji je ovde vrlo dobro definisano,
2 potpisivao obaveštenja koja nemaju karakter naređenja.

3 P: Kako obavijest o odluci može biti dio procesa donošenja odluke,
4 generale? Kako je to moguće?

5 O: Odlično je. Moramo da shvatimo prvo šta je odluka. Odluka nije jedna
6 rečenica, odluka nije jedan paragraf, odluka nije jedan akt. Odluka je sistem
7 dokumenata, obaveštenja, izveštaja i kontrola. I kad shvatite da sve to sadrži
8 odluka, onda ćete shvatiti da u tom procesu obaveštenja su vrlo bitan element u
9 sistemu funkcionisanja.

10 P: Znači, Vi nam kažete da je on to stavio u poštu, poslao poštom, zar
11 ne?

12 O: Poštom šalje delovodstvo, kancelarija i zastavnik, a on je potpisao
13 o... prosledio obaveštenje i sa njegovim potpisom je to obaveštenje dato u
14 proceduru.

15 P: Jeste li imali priliku pogledati dokumente vezane uz operaciju
16 "Sadejstvo 95"?

17 O: Da, što sam imô u prilici imô sam, to sam i naveo ovde.

18 P: A operacija "Sadejstvo" se spominje u direktivi 7.

19 O: Da.

20 P: Jeste li imali prilike revidirati radni plan vezan uz ovu operaciju?
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Da li sam imô prilike...? Nisam razumeo šta ste me pitali?

2 P: Da li ste imali priliku da pregledate, proučite plan rada vezan uz tu
3 operaciju?

4 O: Nažalost, ni za jednu direktivu nisam imô priliku da se upoznam sa
5 planom rada i svim onim što, ovaj, ide uz takva dokumenta. Da sam imô prilike da
6 se upoznam, onda bi, verovatno, u mojoj ekspertizi izbegô broj tačaka gde sam
7 govorio "najverovatnije", "verovatno" ili "po svim elementima, trebalo bi da
8 bude tako".

9 P: Jeste li tražili te dokumente, generale, u bilo kojem trenutku
10 tijekom pripremanja svog izvještaja?

11 O: Molio sam da mi se dostave sva dokumenta koje imate, ovaj, Vi, koje
12 ima Odbrana, koje ima Sud, bilo sva dokumenta, a da ja vršim klasifikaciju
13 dokumenata u saglasnosti sa mojim metodom rada na procesu izrade ekspertskog
14 izveštaja. Od svih dokumenata koje sam dobio, takav dokument nisam našao u mom
15 procesu rada.

16 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Možemo li dobiti na ekran predmet 4202
17 po spisku 65ter?

18 P: Sad bi Vi trebali vidjeti dokument sa naslovom "Spisak dokumenta
19 plana napadne operacije 'Sadejstvo 95'", datum 26.04.1995., potpis pukovnik
20 Radivoje Miletić. I tu je popis dodatnih dokumenata za taj plan.

21 "Točka 1, Spisak dokumenata plana napadne operacije "Sadejstvo 95";
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 2. Plan napadne operacije "Sadejstvo 95", grafički, zatim tekstualno; pod 4.
2 Opća dokumenta; 5. Naređenja za inženjersko obezbeđenje; 6. Naređenja za
3 obaveštajno obezbeđenje; 7. Plan obaveštajnog obezbeđenja; 8. Plan moralno-
4 psihološkog obezbeđenja operacije; 9. Plan bezbednosnog obezbeđenja."

5 Ono što bih sada želio jest pokazati Vam prvo broj 3, radi se o predmetu
6 4024 po spisku 65ter.

7 Pod točkom 1.1(b) stoji sljedeće:

8 "Realizacijom operacije 'Sadejstvo 95', popraviti operativno-
9 strategijski položaj VRS-a, skratiti liniju fronta, osloboditi snage za manevar
10 i time stvoriti realne uslove za potpunu realizaciju zadataka iz direktive broj
11 7."

12 Da li Vam to sugerira da direktiva 7/1 nije poništila zadatke iz
13 direktive broj 7?

14 O: Ja nisam ni rekô da je poništila zadatke, nisam napisô da je
15 poništila zadatke. Ja sam bi precizan samo da je zadatak Drinskom korpusu
16 korigovala i stavila van snage. /.../ A čini mi se da sam u tekstualnom delu moga
17 izveštaja napisao da neke zadatke drugim korpusima nije uopšte obrađivala, jer
18 je smatrala da takvi da se realizuju bez problema /sic/.

19 P: Nema ništa u direktivi 7/1 što bi ukazivalo na to da poništava bilo
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 koje zadatke koji su propisani u direktivi 7. Je li tako?

2 O: Nije tako. Da bi se na ovo odgovorilo pitanje, Vi morate da razumete
3 suštinu komandovanja. Kada komandant operativnog sastava dobije dve direktive -
4 po je... i to je isto precizno u ekspertizi napisano - koje su opšteg karaktera,
5 on obadve nikako ne može da sprovede. I, po prirodi zadatka, komandant tada
6 sprovodi onaj dokument koji je dobio zadnji, jer on na sebe preuzima regulisanje
7 svih drugih stvari. Nikada se dve direktive po opštosti i dva zadatka po
8 opštosti nijedna jedinica ne može da sprovede.

9 P: U svojem izvještaju ste napisali da se to odnosilo na nedosljedne
10 zadatke, zar ne? To pravilo se primjenjuje na nedosljedne zadatke?

11 O: Mislim da nisam tako napisô, al' naći ću tačno da sam napisô ovo što
12 sam rekô, šta se dešava kada komandant dobije dve... kada dobije dva zadatka i dve
13 direktive, šta onda se dešava. Da onda izvršava direktivu koju je dobiju zadnju.
14 I to sam precizno negde rekô i sad ću naći to u tekstu.

15 P: Dok to tražite, generale -

16 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Molim da na ekranu nam se postavi
17 predmet 4208, koji se odnosi na komandu za moralno i psihološko obezbeđenje za
18 operacije.

19 G. JOSSE: [simultani prevod] S obzirom na pitanje, mislim da je najbolje
20 da sada odemo na pauzu, i s obzirom da moj klijent još nije spreman.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Sada ćemo napraviti pauzu i nastaviti
2 za 25 minuta.

3 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

4 ... Početak pauze u 17.40h

5 ... Sjednica nastavljena u 18.10h

6 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim. Izvolite sjesti.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Vanderpuye.

8 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedniče. Mislim
9 da imamo predmet na ekranu, a imam i papirnu verziju ovdje za svjedoka, možda će
10 mu tako biti lakše.

11 P: Generale, ono što imate pred sobom je plan moralnog i psihološkog
12 obezbjeđenja za operaciju "Sadejstvo".

13 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Josse?

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Mislim da svjedok mora skinuti slušalice,
15 ispričavam se.

16 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Generale. Hvala.

17 G. JOSSE: [simultani prevod] Ovo smo pokušavali riješiti i Optužba je
18 surađivala i dali su mi odgovore koje su mogli. Možemo prihvatiti ono što je

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 bilo rečeno, ali ovaj se dokument ne odnosi na operaciju, to nije problematično.
2 Ne može se osporiti da ovaj dokument ne spominje "Sadejstvo 95", to nije uopće
3 upitno, i nema nikakvog datuma na njemu. Stoga ne možemo prihvatiti ovakvu
4 formulaciju pitanja. Kako nastaviti, neka Optužba odluči. Ja prihvaćam da oni
5 mogu postavljati pitanja o tome, ali moraju razjasniti to.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Izvolite, gospodine Vanderpuye. Molim
7 Vas, odgovorite, vidim da ste pogledali generala.

8 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala, predsjedavajući.

9 Imali smo priliku pregledati ove dokument i razgovarali smo sa
10 gospodinom Josseom i objasnili okolnosti u kojima su dokumenti predočeni
11 svjedoku. U dobroj namjeri, želimo mu predočiti ovaj dokument jer on slijedi niz
12 dokumenata koji su vezani uz operaciju "Sadejstvo 95". Ovi dokumenti su također
13 u skladu s planom koji sam ranije predočio, kojeg smo vidjeli na ekranu; radilo
14 se o 4202 65ter. I, tamo smo vidjeli popis devet dokumenata koji odgovaraju ovom
15 planu.

16 Naš stav je da je ovo jedan od tih dokumenata i mislim da je unutar
17 stručnosti ovog svjedoka i u opsegu njegovog iskustva da komentira ovaj
18 dokument.

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] A koje bi bilo Vaše pitanje svjedoku?

2 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ima nekoliko pitanja, ali ovaj
3 dokument pokazuje tko je odgovorna osoba za provedbu ovog plana, moralno-
4 psihološkog obezbeđenja za operaciju - po našem mišljenju, radi se o "Sadejstvu"
5 - ali za bilo koju operaciju, na primjer. A, osobito, pitanja vezano uz to koje
6 su to odgovornosti? Na primjer, mogu Vam otvoreno reći o čemu se radi. Dokument
7 govori o razmatranju plana moralnog i psihološkog obezbeđenja za ulogu i zadatke
8 u operaciji, te osobe odgovorne za provedbu. I, oni ukazuju da je to pomoćnik
9 komandanta za moralna, vjerska i pravna pitanja. Takođe govori o obavještanju
10 javnosti o borbenim dejstvima VRS-a i govori o vrstama aktivnosti koje su
11 povezane s time. Takođe govori o psihološkim i propagandnim aktivnostima
12 usmjerenim prema neprijatelju, što je direktno obrađeno u tački 6.1 direktive 7.
13 Dakle, takođe govori o sredstvima i procesima.

14 To su pitanja koje namjeravam postaviti svjedoku.

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Moram se konzultirati sa kolegama.

16 [Sudije vijećaju]

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Još jedanput smo postigli dogovor o
18 ovome, u potpunosti. Primili smo k znanju Vaše komentare i zapisnik. Gospodine
19 Josse, pretpostavljam da je gospodin Vanderpuye uradio isto. Ovo pitanje je

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 potpuno legitimno. Pretpostavljam da takođe treba da predočite svjedoku da,
2 prema Tužilaštvu, ovo jeste dokument koji se odnosi... odnosno, tako tvrdi
3 Tužilaštvo, i na kraju krajeva možete odmah odgovoriti: "Ne, ne slažem se".

4 Dakle, to je naša pozicija. Izvolite.

5 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsjedniče.

6 P: Generale, ovo što imate pred sobom jeste plan moralnog i psihološkog
7 obezbjeđenje za operaciju, za koju Tužilaštvo veruje da je operacija "Sadejstvo
8 95". Hteo bih nekoliko pitanja da Vam postavim, posebno u vezi sa određenim
9 funkcijama i odgovornostima pojedinaca u vezi sa ovim planom.

10 Ako pogledamo tačku 1, "Predmet", kaže se:

11 "Razmatranje plana moralno-psihološkog obezbeđenja operacije, uloga i
12 zadataka nosilaca realizacije."

13 U koloni 5 vidite da je za to zadužen pomoćnik komandanta za moral,
14 verska i pravna pitanja. To bi bilo tačno, zar ne?

15 O: Ako imam pravo samo da kažem da je sa prethodne sesije ostalo da
16 prezentujem jednu tačku iz ekspertskog izveštaja, za koju ste Vi rekli da dok ja
17 pronađem tačku, Vi ćete pripremiti ovo. Ako to više nije važno, da je ne... da je

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 ne, ovaj, prezentujem, jer tako je bilo dogovoreno. Tako da ne znam šta da radim
2 dalje?

3 P: Mislite na pitanje šta je usledilo posle direktive ili mislite na
4 naknadno naređenje?

5 O: Na pitanje kad smo govorili kada dođu dve direktive kako se postupa i
6 kad sam ja rekô da sam to precizno no... definisô u ovom ekspertsom izveštaju, Vi
7 ste meni rekli: "Dok Vi nađete tu tačku, Vi ćete pripremiti ovo." Pa, mislim da
8 je pravi trenutak da tu tačku prvo obradimo, pa da pređem na ovo pitanje. Hvala.

9 U tački 141 direktive, za koju predlažem pošto je kratka da je pročitam,
10 da ne mora da se pojavljuje na ekranima, vrlo precizno piše:

11 "S obzirom da je deo zadatka koji je vrhovni komandant dao Drinskom
12 korpusu vojnički neprimeren, komandant Glavnog štaba Vojske Republike Srpske je
13 formalno razradio, a u osnovi izmenio zadatak Drinskom korpusu. Poznat je stav u
14 vojsci, kada dođe više naređenja koja su međusobno suprotstavljena, izvršava se
15 ono koje je došlo zadnje."

16 Časni Sude, da nema ovako precizno regulisanje u vojsci, veliki broj
17 jedinica bi u vojsci bio na prvom zadatku, i kad god dobije drugi zadatak, on bi
18 rekô: "Čekaj, nisam završio prvi, pa da idem dalje." Ovako precizno definisanje
19 zadataka i redosleda obezbeđuje dinamiku dejstva, ostvarivanje ciljeva i
20 jednostarešinstvo.

21 I ovo je objašnjeno šta se dešava kada dođu dve direktive i da te dve
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 direktive ne mogu obadve da imaju bilo kakvo dejstvo u komandama, jedinicama i
2 ustanovama vojske.

3 Sada mogu da odgovorim na ovo pitanje koje je postavljeno. Prvo piše
4 "komandant" - u koloni 5 - piše "komandant", pa onda piše zarez "pomoćnik
5 komandanta za moral, verska i pravne poslove". To što piše "komandant" - i pored
6 toga što kažem da nisam ekspert za ovaj deo dejstava - to znači, vrlo precizno,
7 da za sve planove je, pre svega, i za sve u jedinicama odgovoran komandant, a za
8 ovaj deo posle njega je odgovoran pomoćnik za moral, verske i pravne poslove,
9 kao stručni organ koji dalje razrađuje.

10 Drugo, nestô je brzo onaj spisak sa ekrana. Kao profesionalcu, ovde bi
11 morao da stoji tačno kodni naziv za šta je napravljen plan moralno-psihološkog
12 obezbeđenja operacije. U desnom delu bi moralo da stoji ili "Sadejstvo" ili
13 "Spreča", ili bilo za šta šta je napravljeno, a ovde samo stoji "prilog broj 8",
14 "primerak broj 2". Iznad toga bi morao da stoji kodni naziv.

15 P: Dakle, tačno je da bi trebalo imenovati, odnosno naznačiti pomoćnika
16 komandanta za moralno vaspitanje, verska i pravna pitanja kao osobu koja je
17 zadužena za ovaj plan. Zar ne?

18 O: Da, on je i sastavio taj plan.

19 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Da pogledamo sad tačku 3. Mislim da je
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 to na sledećoj strani u obe verzije. Ne, strana 1 na B/H/S-u i strana 2 na
2 engleskom.

3 P: Generale, u vezi sa tačkom 3, predmet jeste informisanje javnosti o
4 VRS-u, borbenoj spremnosti i aktivnostima jedinica. I, u vezi s tim predmetom i
5 sadržajem rada, osobe koje su zadužene za to su pomoćnici za moralno vaspitanje
6 i propagandno informisanje. Zar ne?

7 O: Ovo što ovde piše pogrešno je tumačena skraćenica. Skraćenica znači
8 "pomoćnici za moral, verske i pravne poslove".

9 P: Šta znači skraćenica CIPPD?

10 O: Ova skraćenica bi mogla da znači Centar za informativno-propagande...
11 il' tako nešto, ne znam tačno ka... šta znači. Mislim da je ovo... da je neki
12 centar, ali ni... pošto, kô što sam rekô, da nisam video organizacijski razvoj
13 vojske, ne znam tačno kako se ova jedinica zove, a mogla bi da bude centar.
14 Mogla bi da bude Centar za informativno, propagandno i psihološko delovanje, na
15 primer tako. Ali je ovo samo sad u sferi pretpostavke, što ne znači da je tako.

16 P: U redu. Da pređemo na tačku 4. Odnosno - pre nego što završimo sa
17 tačkom 3 - tačno je, zar ne, da je sadržaj rada i informisanje javnosti o VRS, o
18 borbenoj spremnosti i aktivnostima jedinica odgovarajuća materija za ovu vrstu
19 plana? Što će reći, plana moralnog i psihološkog obezbeđenja.

20 O: Moram da naglasim - to sam rekô i više puta - ekspert za ras... za
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 razradu ovoga plana nisam. On ima svoja pravila kako se radi. Ima pravila po
2 kojoj se dinamici pravi, ima tačno koje su tačke. Meni je jedino, kao
3 stručnjaku, zapala bila u... tačka "Analiza toka borbenih dejstava" jer sam mislio
4 da je to uzeto iz neke tuđe nadležnosti; onda sam vidô da prikpad... da pripada
5 ovde. Nisam sagovornik dobar da Vam kažem da li je ovo napravljeno u duhu
6 propisa i da li su sve stvari obuhvaćene, koje treba da se obuhvate.

7 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, gospodine Josse?

8 G. JOSSE: [simultani prevod] Molim da svedok skine slušalice, ja se
9 izvinjavam.

10 Molim Vas, možemo li da dobijemo potvrde ovih zapažanja od strane
11 svedoka? Ja tvrdim da je ovo eklatantan primer pokušaja da se ovaj čovek
12 unakrsno ispituje na osnovu onoga što oni neće imati prilike da unakrsno
13 ispituju našeg veštaka.

14 Ovaj dokument se preko noći pojavio na ovom spisku, on nije bio na
15 spisku juče. Zbog toga to izaziva u nama sumnju i tvrdnje koje se ovde iznose..
16 Odnosno, brine nas zašto to nije nama predloženo i pokazano. Svedok je rekao, bez
17 ikakvog nagovora sa naše strane, a mi tvrdimo da to Sud treba da kaže
18 Tužilaštvu, da ga mi pitamo šta on zna o tome. Svakako, to je legitimno, ali ne
19 o stvarima koje su očigledno i evidentno izvan domena njegove stručnosti.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, hvala, gospodine Josse. Da li
21 želite da komentarišete, gospodine Vanderpuye?

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Gospodine predsjedniče, ovaj svedok je
2 više puta i tokom celog svog izveštaja se pozivao na radne planove, pozivao se
3 na procese kroz koje su se izrađivale direktive, navodio je potrebu organa koji
4 su učestvovali ili participirali u tom procesu. I, u tom pogledu, on je došao do
5 određenih zaključaka u pogledu uloge generala Miletića u sačinjavanju direktive
6 broj 7, što je očigledno centralno pitanje. On je, takođe, dao nekoliko primedbi
7 koje se tiču potencijalnog doprinosa generala Gvere tom dokumentu.

8 To direktno zadire u srž sposobnosti ovog svedoka da dâ stručno
9 tumačenje i stručno svedočenje u vezi sa radnim planovima koji su praćeni i
10 sprovedeni, o metodama rada koji su primenjivani, metodologiji rada koja je
11 primenjivana u Vojsci Republike Srpske u smislu formulisanja direktiva i u
12 smislu realizacije direktiva. Dakle, ovo je potpuno odgovarajući način
13 ispitivanja.

14 Takođe, na osnovu toga što je gospodin Krgović ispitivao ovog svedoka sa
15 ciljem da distancira generala Gveru od bilo kakve uloge u direktivi 7, što se
16 baziralo na prirodi i tipu informacije koje se sadrže u tački 1 te direktive,
17 što će reći, psihološko i moralno obezbeđenje ovog dokumenta. To direktno zadire
18 u srž onoga što je ovaj organ trebalo da radi i da li taj dokument to pokazuje
19 ili ne jeste u skladu sa onim što se vidi u direktivi 7.

20 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U redu. To je Vaše mišljenje ali, s
21 druge strane, svaki svedok će Vam reći: "Ja nisam najbolja osoba da Vam to
22 kažem, da li je to sporno i da li to obuhvata sve što bi trebalo da obuhvata".

23
24
25
26
27
28
29
30

1 Ali, pre toga, on Vam je takođe rekao: "Ja nisam stručan za razvoj ovakve vrste
2 planova, niti njihova pravila, kako se to u praksi radi."

3 Gde onda idemo dalje odatle? Cela stvar je takva da ja očekujem od
4 svedoka da kaže: "Ja nisam kvalifikovan da odgovorim na pitanje." I onda Vi
5 pređete na sledeće pitanje. Pošto on to nije učinio, drugim rečima, ja Vas ne
6 krivim i mogu da razumem način na koji ovaj svedok pokušava da popuni svoje
7 odgovore kada se pred njega postave teška pitanja, kao što je ovo. Međutim, s
8 druge strane, ako on kaže da nije kvalifikovan da odgovori na to pitanje, kako
9 ćete Vi proći dalje od toga? Kako da nastavimo?

10 On je dogovorio na Vaše pitanje, manje-više. Mislim da pod ovim
11 okolnostima možete nastaviti sa istom ovom temom ako niste zadovoljni sa
12 istinitošću odgovora, u kojem slučaju ja to ne mogu da sporim.

13 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Ako mi dozvolite, ja bih se
14 konsultovao sa mojim kolegom.

15 [Tužilaštvo se savjetuje]

16 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Mogu li se obratiti Sudu, predsedniče?

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, naravno.

18 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Predsedniče, ovaj svedok je dao
19 opširan iskaz i u direktnom ispitivanju i u unakrsnom ispitivanju u vezi sa ovim
20 fundamentalnim pitanjima, sa nedoumicama koje ima sa procesima i tako dalje,
21 koje se sve odnose na izvršenje i realizaciju direktiva i odgovornosti učesnika

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 u tom procesu. On je odgovorio na nekoliko pitanja koja mu je postavio gospodin
2 Krgović, kao i na nekoliko pitanja koja mu je postavila gospođa Fauveau. On sada
3 iznenada tvrdi da on nije u poziciji da odgovori na pitanje o tome da li je
4 propaganda koja je usmerena protiv neprijatelja, na primer, da li je to nešto
5 što je primereno predmetu rada i da li to spada u domen rada organa za moral,
6 verska i pravna pitanja. To jednostavno nije uverljivo, to je jednostavno teško
7 za poverovati. Zato ja uporno nastavljam da postavljam ta pitanja ovom svedoku.
8 Ja mislim da on je u određenim periodima bio kooperativan, dajući odgovore, a u
9 drugim periodima on je jednostavno, iskreno govoreći, bio ratoboran u davanju
10 svojih odgovora. I ja ne mogu da prihvatim tu izjavu da on sada tvrdi da on nije
11 stručnjak za to.

12 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, da li ja mogu da kažem nešto o
13 ovoj situaciji? Zato što je on kredibilan svedok /kako je prevedeno/. Očigledno,
14 sve te tvrdnje su razumljive, ali ovo je jedna kompletno potpuno neobična i
15 bizarna situacija. On treba to da postavi svedoku na robustan način i da kaže:
16 "To je ono što Vi sada radite."

17 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Upravo tako. Ja mislim da nema više ni
18 mesta ni prostora da se stalno mešaju tvrdnje i to je ono na šta nam je gospodin
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Josse upravo sada ukazao. Ako, kao što ste Vi rekli, Vi ne verujete tvrdnjama i
2 izjavama koje ovaj svedok daje kao odgovor na Vaša pitanja, na osnovu čega
3 /?ovoga što/ ste nam objasnili, onda možete slobodno da ga suočite sa time i da
4 jednostavno pokušate da ga dokusurite, ako je potrebno.

5 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsedniče.

6 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] U suprotnom, zadržite tu svoju tvrdnju
7 za kasnije. Mislim, mi smo u savršenoj poziciji da odmerimo celokupno svedočenje
8 svakog svedoka zato što mi obraćamo pažnju na sve šta se ovde kaže i
9 primenjujemo na ovog svedoka ono što primenjujemo na sve druge svedoke.

10 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Hvala, gospodine predsedniče.

11 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, generale.

12 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

13 P: Generale, u svojem svedočenju ste dali neke komentare o radnim
14 planovima koji su realizovani, koje je sprovodila Vojska Republike Srpske u
15 odnosu na direktive i naređenja, itd. U vezi sa tim Vašim iskazom, možemo li
16 reći - imajući u vidu ono što ste sada upravo rekli - da Vi niste stručan uopšte
17 u toj oblasti?

18 O: Mislite na obl...oblast planiranja?

19 P: Da. Na oblast planiranja, u pogledu izveštaja u kojima ste Vi naveli
20 koje su doprinose dali određeni organi od Glavnog štaba kod formulisanja
21 određene direktive. Izvinjavam se, rekao sam "Generalštaba", a trebam reći
22 "Glavnog štaba".

23 O: Nema problema. Jedino ako Vam to nije problem za zapisnik. Ja sam u
24 materijalima koji su bili dostavljeni, koji su pres...prezentovani Tribunalu, u
25 mom CV-ju u popisu radova se nalazi, između ostaloga, moja referenca u vojnom
26

27

28

29

30

1 menadžmentu, ili komandovanju. Ako se podsetimo i prisetimo, prvi proces u
2 vojnom menadžmentu ili komandovanju je planiranje, i to je prirodna delatnost,
3 moja, na osnovu koje sam vodio razvoj, na osnovu koje sam vodio organizaciju i
4 na osnovu koje smo razrađivali funkcionisanje. Međutim, u okviru tog planiranja,
5 sadržajno... sadržajno nije delatnost ni bila moja, ni mojih organa. Možda Vam
6 bolje mogu objasniti na primeru. Ja sam kao stručnjak radio organizaciju
7 bolnica, vojnih bolnica, ali nikada nisam raspravljao o operacijama, o načinu
8 operisanja i načinu lečenja.

9 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Nisam zadovoljan prevodom. Naravno, ne
10 kritikujem prevodioce, samo bih hteo da budem siguran da sam dobro razumeo šta
11 je sada svedok rekao. I da li je sve što je on rekao prevedeno. Dakle, evo kako
12 je rečeno:

13 "Međutim, u kontekstu tog planiranja, ali to, eto, nije bilo u sferi
14 aktivnosti mojoj i mojih organa, kao stručnjak ja sam se bavio organizacijom
15 vojnih bolnica, ali se nisam upuštao u razgovore o operacijama i načinima
16 vođenja operacija."

17 Da li to u potpunosti odražava ono što ste želeli da kažete, generale?
18 Je li to ono što ste Vi rekli ili možda želite neko dodatno objašnjenje da date?

19 SVJEDOK: Da, potpuno to odražava. Odnosno, bavili smo se organizovanjem
20 organa za moral, psihološke, pravne i verske poslove, njihovo funkcionalno
21 uvezivanje, njihov broj izvršilaca, njihove funkcionalne nadležnosti, da budu
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 odvojeni od drugih. Ali se nikada nisam bavio sadržajem njihovoga rada.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Gospodine Vanderpuye, eto to je njegov
3 odgovor.

4 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

5 P: Ako se nikad niste bavili sadržajem njihovog rada, kako onda možete
6 isključiti generala Gveru kao nekoga ko je imao svoj doprinos na osnovu takvog
7 sadržaja? Kako možete to objasniti stručno, gospodine?

8 O: Hoćete mi reći koji sam primer rekô, pa konkretno da Vam odgovorim?
9 Ako kažem delatnost posla jeste njegova, ako kažem da je to delatnost posla, ne
10 kažem kojim je kvalitetom urađeno ili rađeno. Dajte mi primer. Upravo organi za
11 organizaciju tačno mogu da lociraju pojedine delatnosti gde se obavljaju, ali
12 nisu zaduženi da analiziraju kvalitet obavljanja tih operacija. I to je
13 suštinska razlika.

14 P: Ono što ste Vi odgovorili na pitanje koje Vam je postavio moj kolega
15 gospodin Krgović, to je na stranici transkripta 30244, jeste:

16 "Ne samo da to ne odgovara ovom elementu obezbeđenja..." tu govorite o
17 celom paragrafu 6.1 direktive 7. "Ne samo da to ne odgovara elementu
18 obezbeđenja" - pri tom se misli na moralno, religiozne i pravne poslove - "već
19 ovaj ceo paragraf nije u skladu sa ovim paragrafom."

20 Ovaj paragraf opisuje konkretne akcije koje treba preduzeti u odnosu na
21 širenje informacija, u pogledu kontakata sa međunarodnim organizacijama,

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 UNPROFOR-om i tako dalje. Vi ste napravili razliku na bazi sadržaja. Ja Vas
2 pitam da li Vi smatrate sebe dovoljno stručnim ili ne da napravite takvu
3 odrednicu, kad ne možete čak ni da mi odgovorite na pitanje o tome da li
4 informisanje javnosti o borbenoj gotovosti VRS-a i aktivnostima jedinica jeste
5 ono što bi bilo propisno i u svakom pogledu spadalo u domen organa na čijem čelu
6 je bio general Gvero?

7 O: Četiri pitanja. Počecu od prvog. Kada sam analizirô tačku 6,
8 "Obezbeđenje borbenih dejstava", onda sam Vama bio vrlo precizan i rekao da
9 tačka 6 ima tačno svoju strukturu, i ta struktura je taj element koji organi za
10 planiranje moraju da znaju za tu tačku 6. Ona ima tačku 6.1: Obaveštajno,
11 bezbednosno, samozaštita, borbeno, inžinjerijsko, moralno-psihološko i
12 pozadinsko obezbeđenje. To je elementarni deo znanja sadržaja obezbeđenja
13 borbenih dejstava.

14 Kad sam pročitô tačku "Obezbeđenje borbenih dejstava", onda sam video
15 ono što je nekome ko je jedan minut u vojsci, da pod moralno-psihološkim
16 obezbeđenjem spominju se druga dejstva. I, kao čovek koji ima elementarno
17 znanje, rekô sam da na... to ne pripada tu. Jer ni jednog dela, ni delom nisam
18 ocenio sadržaj.

19 Drugo, u vezi ovoga materijala što Vi meni dajete. Kao general-
20 potpukovnik u penziji, kao čovek koji je radio na velikom broju studija, ja mogu
21 da dam svoje lično mišljenje koje nije laičko. Međutim, ja ovoga trenutka pravim
22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 razliku između toga mišljenja i mišljenja eksperta. I smatram da Vama i ovom
2 Sudu za detaljnu analizu sadržaja treba ekspert za ovaj element.

3 Moje, što sam vam rekô, jeste oko nosioca, rekô sam da nemam nikakav
4 pouzdan pokazatelj da plan moralno-psihološkog obezbeđenja operacije pripada
5 operaciji "Sadejstvo 95" ili bilo kojoj drugoj, jer ima precizan način
6 obeležavanja. A unutra, možemo da diskutujemo, imaćete diskusiju, imaćete
7 mišljenje generala, ali ne eksperta za ovaj deo problema.

8 Vrlo sam precizan, vrlo sam jasan.

9 P: Ako niste stručnjak da biste mogli utvrditi što spada u nadležnost
10 organa Glavnog štaba, kako ste onda stručnjak da komentirate o tome što spada u
11 nadležnost drugog sektora, drugog odjela, kako god to želite nazvati, Glavnog
12 štaba? Kako razlikujete između ove dvije stvari, s obzirom na to da ste
13 stručnjak?

14 O: Pod velikim sam pritiskom, koji je malopre mi bio upućen -

15 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Generale, ako ste umorni, ako želite
16 stati, možemo ovdje stati i nastaviti sutra. Ne želim da odgovarate na pitanja
17 kad se osjećate pod pritiskom.

18 SVJEDOK: Nemam taj... nemam tu vrstu pritiska, nego imam vrstu, onaj deo
19 da moram da prihvatim neke konstatacije i reči, kao što "niste stručnjak" il'

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 "ste stručnjak", ili slično, pa da odgovorim na način da ne iritiram Vas jel mi
2 je stalo, pre svega, da dam doprinos vama, presuditeljima, što je i osnovna moja
3 misija.

4 Ovdje, u pitanju, se... su pomešane dve stvari. Prvo, ono što sam stručnjak
5 i što je verifikovana moja struka, pa čak i od predstavnika NATO-a, to je da
6 znam da organizujem i prepoznam funkcionalne nadležnosti svih organizacijskih
7 jedinica u vojsci. Ono što nisam stručnjak - i što je prirodno, ja se ne bavim
8 sa svim - nisam stručnjak da ocenjujem sadržaj, kako se sprovedu pojedine
9 funkcionalne nadležnosti u pojedinim organizacijskim jedinicama.

10 Ono što sam analizirô kroz tačku 6 je upravo bilo iz ovog prvog domena;
11 ovo gde sam stavio distinkciju sada, to je iz domena sadržaja. Prema tome,
12 dileme nema nikakve.

13 G. VANDERPUYE: [simultani prevod]

14 P: Ako ne znate kako se funkcionalnosti /?funkcionalne nadležnosti/
15 izvode, kako možete znati, odnosno kako možete komentirati što je general
16 Miletić radio u julu 1995., jer što god je on radio bilo je funkcionalno, po
17 definiciji?

18 O: Ispred mene je plan moralno-psihološkog obezbeđenja operacije. Bio
19 sam precizan u vezi toga. Organizaciju, rad štaba, komandi, operativno-štabnih
20 organa, je sadržajni deo svake škole vojne koju sam prošao i moje funkcionalne
21 dužnosti. I to nije nikakve dilema. I to je moja kompetencija.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 Moralno-psihološko obezbeđenje nikada ni jednu školu za to nisam prošô,
2 nit' je to sastavni deo moje funkcionalne dužnosti. Prema tome, molio bih se... da
3 se napravi razliku /sic/. Onaj ko je ekspert u organizaciji, ko je ekspert u
4 menadžmentu, ko je ekspert u planiranju, ko je ekspert u ljudskim resursima - s
5 čim sam se bavio - taj nije ekspert po definiciji - obavezno, kako Vi očekujete
6 - moralno-psihološkog obezbeđenja, obaveštajno-bezbednosnog obezbeđenja,
7 pozadinskog obezbeđenja, finansija, ili bilo čega drugog.

8 P: Kad kažete da je involviranost generala Miletića sa UNPROFOR-om,
9 vezano uz donošenje odluka i odobravanja konvoja, Vi općenito tu govorite s
10 teoretskog gledišta. Vi ne znate što on ustvari radi, odnosno što bi trebao
11 raditi, jer to bi bila njegova funkcija, a Vi ste nam rekli da Vi za to niste
12 stručnjak.

13 O: To Vama nikad nisam rekô.

14 P: Tako je, niste to rekli. Ja Vas pitam osnovno pitanje o tome što
15 osoba koja je pomoćnik komandanta za moralna, vjerska i pravna pitanja bi
16 trebala raditi ili što ona gleda vezano uz planiranje moralno-psihološkog
17 obezbeđenja.

18 Ako je Vaš odgovor "ne znam", onda recite tako.

19 O: Moj osnov je precizan. Znam da ta osnova mora... osoba mora da uradi
20 mo... plan moralno-psiholog... moralno-psihološkog obezbeđenja operacije. Tačka.
21 Sadržaj tog plana nije moja tema i sadržaj plana ne znam. Znači, znam da treba

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 da uradi plan, sadržaj plana ne znam precizno.

2 P: A isto vrijedi i za bilo koji drugi organ u štabu, što se tiče Vas i
3 Vaših saznanja. Je li tako?

4 O: Nije tako. Ja ću morati da Vas podsetim i na sve ono što sam rekao i
5 na sve što je napisano i na ovo što sam napisao ovde. Organizaciju,
6 organizovanje, funkcionisanje, štab, operativno-štabni poslovi i ljudski resursi
7 - to su ono po čemu sam prepoznatljiv i u čemu sam ekspert. Niko, gde sam trebô
8 da izlažem van toga, nije nešto pitao, da uradim, da uradim studije, separate,
9 izveštaje i bilo šta drugo.

10 Prema tome, vojni menadžment, ili komandovanje. Sve njegove procese,
11 organizacija, funkcionisanje, uređenje organizacije, ljudski resursi - komplet.

12 P: Obzirom na odgovore koji ste nam dali, kao odgovor na pitanje koje
13 sam Vam postavio, ne mislite li da ste obavezni svoje odgovore davati /?povući/
14 na pitanja koja Vam je postavio gospodin Krgović, vezano uz ulogu organa
15 generala Gvere? Odnosno, vezano uz njegovu ulogu kao organa za moralna, vjerska
16 i pravna pitanja, a vezano uz doprinos direktivi broj 7, posebiti točki 6.1?

17 Da ste obavezni da povučete odgovore koje ste dali na ta pitanja.

18 G. KRGOVIĆ: Časni Sude, molio bih da se svedoku pročita odgovor i
19 pitanje. Ja nisam ništa govorio o odgovornostima generala Gvere i njegovog
20 organa vezano za to. Postavio sam samo jedno pitanje: da li je u skladu sa
21 funkcionalnom nadležnošću, da li su delovi koji su navedeni u tom delu koji nosi
22 naziv "Moralno-psihološko obezbeđenje" sastavni deo funkcionalne nadležnosti.
23 Znači, funkcionalne nadležnosti, ono za šta je ekspert rekao. Nisam pominjao
24 nikakve sadržaje, niti bilo šta. To je bila suština mog pitanja koji... s kojim se

25

26

27

28

29

30

1 svedok saglasio, i molio bi' da se njemu citira tačno moje pitanje i odgovor.

2 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Da, to bi bilo fer. Molim da uputite
3 svjedoka na pitanja i odgovore o kojima govorite u svom pitanju.

4 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] U redu, gospodine predsjedniče.

5 P: Vas je gospodin Krgović pitao sljedeće, radi se o linijama 13 do 22,
6 30244 stranica transkripta:

7 "P: Ako analizirate ovaj dio ovdje, možete vidjeti da su elementi koji
8 su ovdje uvedeni - kao što su logistika, podrška, moralno obezbjeđenje - stvari
9 vezane uz mobilizaciju. Cijeli taj paragraf ne sadrži ništa, po mom mišljenju,
10 što je povezano sa moralno-psihološkom potporom. To nije nešto što bi bilo u
11 skladu sa pravilima vojne profesije, zar ne?"

12 "O: Ne samo da to ne odgovara tom elementu podrške za borbena dejstva,
13 cijeli taj paragraf nije u skladu sa njegovom svrhom. Ovaj cijeli paragraf koji
14 se odnosi na borbena dejstva, i zatim ima posebni naglasak na točku 6.1."

15 Dakle, ja se ovdje sad direktno oslanjam na sadržaj pitanja gospodina
16 Krgovića, gdje on kaže ono što ovaj paragraf sadrži. S obzirom da ste odgovorili
17 gospodinu Krgoviću, smatrate li da imate dovoljno saznanja na temelju Vašeg
18 stručnog znanja za Vaš odgovor?

19 O: Apsolutno smatram i ja sam ovde odgovorio ono što sam vama malopre
20 rekô. Kompetencija opštevojnog oficira, komandanta, je da zna iz kojih tačaka se
21 sastoji, odnosno podtačaka, obezbeđenje borbenih dejstava. I ja sam i na to

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 odgovorio. Ne samo da taj paraf... paragraf ne odgovara tome, nego nije u skladu
2 sa njegovom strukturom koja je postavljena. A vidite da nije u skladu sa
3 strukturom zbog toga što se spominje inženjersko dejstvo, s... o... mnoge druge
4 stvari. A zna se da inženjersko obezbeđenje borbenih dejstava je posebna
5 tačka, da je borbeno obezbeđenje posebna tačka. To je ono što se uči u osnovnoj
6 vojnoj akademiji. I ja sam se zadržô na sadržaju strukture, a nisam ulazio u
7 sadržaj tačke koja je u toj strukturi.

8 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Sedam je sati, hoćemo li ovdje stati?
9 Gospodine Vanderpuye, koliko još imate?

10 G. VANDERPUYE: [simultani prevod] Imam još dosta područja koja bih želio
11 pokriti. Daću sve od sebe da to riješim sutra. Problem koji imam je da nemam
12 dovoljno kontrolom nad situacijom, što bi inače bilo slučaj, zbog prirode načina
13 na koji svjedok anticipira pitanja i sam vodi.

14 SUDIJA AGIUS: [simultani prevod] Hvala. Ovdje ćemo stati i nastaviti
15 sutra u 2.15h popodne. Hvala.

16 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

17 ... Sjednica završena u 19.00h.

18 Nastavak zakazan za četvrtak,

19 22.01.2009., u 14.15h.

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30